

SVEIKI SULAUKĘ KRISTAUS PRISIKĖLIMO ŠVENČIŲ!

Jėzus kreipėsi į Tomą: „Pridėk čia pirštą ir apžiūrėk mano rankas. Pakelk ranką ir paliesk mano šoną; jau nebebūk netikintis – būk tikintis”.

(Iš Atvėlykio sekmadienio Evangelijos, Jn 20, 27).

Brangūs diasporos lietuviai, broliai ir seserys Kristuje,

Tomas netikėjo apaštalų liudijimais, kad prisikėlęs Jėzus gyvas ir buvo jų tarpe. Juk dažnai akys žmogų apgauna. Tomas sakė, kad netikės, kol savo akimis nepamatys, ir kol piršto neįdės į Jėzaus šono žaizdą. O Jėzus Tomui atsakė: „Tu įtikėjai, nes pamatei. Palaiminti, kurie tiki nematę!” (Jn 20, 29).

Šie Kristaus žodžiai šiandien tinka ir mums. Ypatingai šiuo pandemijos metu, kai esame medikų raginami laikytis atstumo vieni nuo kitų ir dėvėti kaukes, siekiant apsisaugoti nuo koronaviruso.

Tomui atsiliepti į Jėzaus kvietimą trukdė abejingumas, širdies kietumas. Todėl mes turime budėti, kad netaptume abejingi savo artimo poreikiams, kuriuos pamatyti dabar dar sunkiau – juk šypsena, susijaudinimą, susirūpinimą slepia kaukės. Neatsitiktinai šiai Gavėniai skirtame laiške Popiežius Pranciškus rašo, kad „mūsų tikėjimo ir vilties aukščiausia išraiška yra meilė, išgyvenama sekant Kristumi, rodant dėmesį ir užuojautą kiekvienam žmogui”.

Kryžius yra ypatingas krikščionio simbolis – per Nukryžiuotąjį atveriamą pasiaukojanti Dievo meilė ir gailestingumas žmonijai. Didžiojo Penktadienio Evangelijos eilutėse skaitoma apie Jėzaus suėmimą ir nukryžiuojimą, o liturgijoje atidengiamas ir garbinamas Kryžius, giedama „garbiname, Viešpatie, Tavo Kryžių, šloviname ir aukštiname Tavo šventąjį prisikėlimą; štai per Kryžių džiaugsmas atėjo į visą pasaulį”.

Tegul Kryžiaus paslaptis, pasitinkant šventąsias Velykas, atidengia Prisikėlusio Jėzaus palaimą Jums, Jūsų šeimoms bei parapijų bendruomenėms.

Palaimintų šv. Velykų! Būkite sveiki.

Prelatas Edmundas J. Putrimas, Lietuvos Vyskupų Konferencijos delegatas užsienio lietuviams katalikams

LIETUVA NUOSEKLIAM RĖMIA TRANSATLANTINIŲ ES IR JAV RYŠIŲ

Antrojoje Europos Vadovų Tarybos (EVT) sesijos dalyje Europos Sąjungos vadovai susitiko su JAV Prezidentu Joe Bidenu. JAV vadovas prie EVT sesijos prisijungė pirmą kartą, taip siūsdamas žinią apie atnaujinamą ES ir JAV santykių darbotvarkę.

„Lietuva laikosi pozicijos, kad tvirti transatlantiniai santykiai yra būtini – ir nepakeičiami – tiek JAV, tiek ES saugumui ir klestėjimui. JAV principingai vertina Rusijos veiklą, nukreiptą

prieš Vakarų demokratijas – tai yra geras ženklas Lietuvai. Požiūriu į Rusijos grėsmes Lietuva ir JAV – vienmintės, sutaria ir palaiko viena kitą”, – teigė Prezidentas.

Lietuvos vadovas pažymėjo tvirtą JAV poziciją Rusijos atžvilgiu. Prezidentas įvertino principingą JAV nuostatą dėl sankcijų Rusijai išplėtimo, reaguojant į Aleksejaus Navalno apnuodijimą ir neteisėtą teismo procesą, pasibaigusį jo įkalinimu Rusijoje. „Esu tikras, kad Euro-

pa ir Jungtinės Amerikos Valstijos gali ir turi padaryti daugiau kartu, gindamos demokratiją ir žmogaus teises, skatindamos reformas ES Rytų kaimynystėje”, – sakė Prezidentas.

Šalies vadovas teigiamai įvertino JAV pasiryžimą įgyvendinti plačią transatlantinę darbotvarkę, įskaitant klimato kaitos, kovos su pandemija, prekybos ir ekonominių ryšių stiprinimo sritis.

Prezidento komunikacijos grupė, 2021-03-25

IRANAS IR KINIJA PASIRAŠĖ 25 METŲ BENDRADARBIAVIMO SUTARTĮ

Iranas ir Kinija kovo 27 d. pasirašė 25 metų strateginio bendradarbiavimo sutartį, pranešė valstybinė televizija.

Dokumentą pasirašė Irano užsienio reikalų ministras Mohammadas Javadas Zarifas ir jo kolega kinas Wang Yi, nurodė vienas naujienų agentūros AFP korespondentas.

Apie sutarties, žyminčios didesnę abiejų JAV varžovių suartėjimą, derinimo procesą iki šiol buvo skelbta labai ma-

žai informacijos.

Šis paktas buvo pasiūlytas 2016 metų sausį. Jis yra dalis Kinijos pasaulinės infrastruktūros plėtros iniciatyvos „Viena juosta, vienas kelias” (Belt and Road Initiative, BRI), kurios bendra vertė – apie 1 trln. JAV dolerių. Šis projektas, turintis padidinti Pekino įtaką užsienyje, yra vienas svarbiausių Kinijos prezidento Xi Jinpingo planų.

ELTA

ĮSILAUŽTA Į VOKIETIJOS POLITIKŲ KOMPIUTERIUS

Dalis Vokietijos įstatymų leidėjų vėl tapo kibernetinės atakos taikiniais, kovo 26 d. pranešė vietos žiniasklaida, saugumo ekspertams bedant pirštu į rusų įsilaužėlius.

Duomenų išviliojimui skirtais laiškais pasinaudoję programišiai įsilaužė į mažiausiai 7 federalinių parlamentų ir 31 regioninių parlamentų nario kompiuterius, informavo savaitraštis „Der Spiegel”.

Žemųjų parlamento rūmų atstovas patvirtino kibernetinės atakos faktą, bet pabrėžė, jog „šiuo metu nėra jokių požymių”, kad buvo tiesiogiai užpulta Vokietijos Bundestago

IT infrastruktūra. Pasak „Der Spiegel”, saugumo ekspertai įtaria, kad už įsilaužimus atsakinga Rusijos karinės žvalgybos tarnyba GRU, veikianti per grupę „Ghostwriter”, kuri, kaip pranešama, specializuojasi dezinformacijos sklaidoje.

Lieka neaišku, ar buvo pavogta neskelbtinos informacijos, pridūrė leidinys.

Dauguma įsilaužėlių taikiniais tapę įstatymų leidėjų yra iš Vokietijos valdančiosios koalicijos, kurią sudaro konservatyviųjų partijų CDU ir CSU blokas bei centro kairės Socialdemokratų partija, nurodė „Der Spiegel”.

LRT

Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda nuotoliniu būdu dalyvavo Europos Vadovų Tarybos posėdyje.

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos tikintieji kovo 28 d., sekmadienį, rinkosi minėti **Verbų sekmadienio**. Vis dėlto šis minėjimas buvo kitoks nei ankstesniais metais ir netgi vis kitoks skirtingose savivaldybėse. Dėl pandemijos kai kurios savivaldybės aukoti mišių su tikinčiais negalėjo, todėl mišios tikintiesiems buvo transliuojamos nuotoliniu būdu. Vilniuje į Ramintojos aikštelę tikintieji buvo kviečiami atvykti automobiliu ir, likus jame, kartu melstis. Norintieji šventosios komunijos galėjo pamirskėti šviesomis, o palaiminimo – įsijungti avarinį signalą.

Laikrodžius viena valanda pasukus į priekį, kovo 28 d., sekmadienį **Lietuvoje įvestas vasaros laikas**. Jis galios septynis mėnesius – iki spalio pabaigos. Žiemos ir vasaros laikas įvedamas, siekiant geriau išnaudoti šviesų paros metą, tačiau kritikai teigia, kad laiko kaitaliojimas gali kenkti sveikatai. Laikas Lietuvoje, kaip ir visose ES valstybėse narėse, vykdamas ES direktyvą dėl vasaros keičiamas dukart per metus. Europos Komisija ir Europos Parlamentas remia idėją atsisakyti laikrodžių sukiojimo, bet dauguma valstybių narių sprendimui kol kas nepritaria.

Sulaukus Lietuvos pasiūlymo, Europos konstitucinių teismų konferencija artimiausiam gyvame posėdyje svarstys Baltarusijos ir Rusijos konstitucinių teismų narystės šioje organizacijoje klausimą, pranešė Konstitucinio Teismo pirmininkas **Dainius Žalimas**. Tokį sprendimą konferencija priėmė po to, kai paskutiniame nuotoliniame posėdyje D. Žalimas pasiūlė pašalinti šiuos teismus iš asocijuotų konferencijos narių dėl su teisės viršenybės bei demokratijos principais nederančių ir politizuotų sprendimų.

Kovo 27 d. Lietuvoje išjungus šviesas buvo minima **Žemės diena**. Šviesas visi buvo raginami išjungti nuo 20.30 val. iki 21.30 valandos. Šia iniciatyva buvo siekiama atkreipti dėmesį į planetos sveikatą, padidinti supratimą apie gamtos svarbą ir įkvėpti rūpintis aplinka. Šiomet dėl besitęsiančios pandemijos daugelis šalių Žemės valandą minėjo internetu, sutelkiant žmones iš viso pasaulio pasisakyti už gamtą.

Seimo Švietimo ir mokslo komitete pateiktas pasiūlymas nuo dar kitų mokslo metų Vilniaus licėjuje suburti 24 mokinių klasę, kurią ugdant, be akademių žinių, ypatingas dėmesys būtų skiriamas pilietiniam ir fiziniam ugdymui – už tai būtų atsakinga Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija. Į šią klasę vaikai būtų atrenkami paskelbus nacionalinę atranką. Ilgainiui, per ketverius metus, susiformuotų visa gimnazijos grandinė – pirma–ketvirta klasės. Kaip skelbia šios idėjos iniciatoriai, neformaliojo švietimo programa būtų siekiama ugdyti mokinių fizinį aktyvumą, strateginį mąstymą, pilietinį ugdymą, tobulinti gebėjimus tapti visaverčiu ir aktyviu demokratinės visuomenės nariu, gilinti valstybės raidai įtakos turėjusias istorines žinias.

Lietuvos kariuomenei kovo 27 d. perduota pirmoji vokiškų pistoletų „Heckler&Koch“ SFP9 SF „Paddle“ siunta. Juos Lietuvos kariai gaus pagal pernai Gynybos resursų agentūros ir vokiečių kompanijos „Heckler&Koch“ sudarytą sutartį, pranešė Krašto apsaugos ministerija. Šie vokiečių kompanijos gaminami pistoletai pasirinkti kaip labiausiai atitinkantys Lietuvos kariuomenės poreikius. Visas užsakytas pistoletų kiekis kariuomenei bus pristatytas šią vasarą. Jie bus paskirstyti įvairiems kariniams vienetams.

Dėl COVID-19 pandemijos namuose besimokančių abiturientų pagalbos projektams žadama skirti 150 tūkst. eurų, pranešė Nacionalinė švietimo agentūra. Finansuoti žadama abiturientų konsultacijas mažesnė grupėse – nuo 10 iki 30 mokinių, taip pat viešas konsultacijas didesnė grupėse – per 30 mokinių. Ne mažiau nei 50 proc. šių konsultacijų turi įvykti iki liepos 1 dienos. Taip pat finansuoti žadama teminių vaizdo įrašų – pamokų, paskaitų – parengimą, metodinius ar dalykinius seminarus abiturientams mokantiems mokytojams, atvirų mokymo išteklių abiturientams ir mokytojams kūrimą ar prieinamumo užtikrinimą, emocinės paramos ir psichologinės pagalbos organizavimą – paskaitas, konsultacijas.

Seimas po Konstitucinio Teismo (KT) išaiškinimo, kad dabartinė mokslininkų valstybinių pensijų skyrimo tvarka diskriminuoja dėl amžiaus, ją pakeitė suderindamas su pagrindiniu šalies įstatymu. KT vasarą konstatavo, kad Mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo norma, kai į daktaro arba habilituoto daktaro stažą neįskaičiuojama mokslininko veikla, vykdoma po to, kai jam sukanka 65 metai, yra diskriminuojanti dėl amžiaus.

Laisvės atėmimo vietų ligoninė pradėjo nuteistųjų vakcinavimą. Pirmiausia skiepijami patenkantys į rizikos grupes dėl amžiaus ir ligų. Pirmąją vakcinos dozę gavo ir apie 250 Alytaus ir Marijampolės pataisos namų darbuotojų. Ir nuteistieji, ir prižiūrėtojai skiepyti „AstraZenecos“ vakcina.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

JAV PREZIDENTAS PAKVIETĖ 40 VALSTYBIŲ VADOVUS Į SUSITIKIMĄ DĖL KLIMATO KAITOS

JAV prezidentas Joe Bidenas.

AP

JAV prezidentas Joe Bidenas pakvietė 40 valstybių vadovus į nuotolinį aukšto lygio susitikimą dėl klimato kaitos. Į JAV prezidento administracijos organizuojamą renginį pakviesti ir Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas bei Kinijos prezidentas Xi Jinpingas, informuoja dpa.

Baltieji rūmai kovo 26 d. paskelbė, kad renginys įvyks balandžio 22 ir 23 dienomis. Jo tikslas – priminti pasauliui, kad dėl klimato kaitos reikia veikti skubiai ir pabrėžti, kad „žalioji kursas“ gali atnešti ekonominę naudą.

Dalyvauti aukšto lygio susitikime pakviesta Vokietijos kanclerė Angela Merkel, Prancūzijos prezidentas Emmanuelis Macronas, Jungtinės Karalystės ministras pirmininkas Borisas Johnsonas, Saudo Arabijos karalius Salmanas bin Abdulazizas,

Indijos premjeras Narendra Modis, Turkijos prezidentas Recepas Tayyipas Erdoganas ir kiti politikai.

Renginys bus tiesiogiai transliuojamas internetu.

Pasak Baltųjų rūmų, JAV paskelbs savo ambicingus teršalų išmetimo normas tikslus, kuriuos sieks įgyvendinti iki 2030 metų. Taip JAV bandys suteikti naują postūmį įgyvendinti Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos.

JAV prezidentas ragina kitų valstybių vadovus pasinaudoti proga ir renginio metu pristatyti savo pačių naujus, ambicingesnius tikslus prieš lapkričio mėnesį Glazge, Škotijoje, įvyksiančią Jungtinių Tautų klimato konferenciją.

Vienas pirmųjų sprendimų J. Bidenui tapus prezidentu buvo grąžinti JAV į 2015 m. pasirašytą Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos. Dėl

šios sutarties tartasi JAV vadovaujant Barackui Obamai, o tuo metu J. Bidenas buvo viceprezidentas.

2017 m. prezidentas Donaldas Trampas (Donald Trump) paskelbė, kad JAV trauksis iš Paryžiaus susitarimo. Jis teigė, kad susitarimas pernelyg apribojo JAV verslą. Nepaisant to, oficialus JAV pasitraukimas įvyko tik 2020 lapkritį.

Tuo metu J. Bidenas paskyrė buvusį valstybės sekretorių Johną Kerry specialiuoju atstovu dėl klimato kaitos, ir šis prisijungė prie JAV Nacionalinio saugumo tarybos.

J. Kerry siekia sustiprinti JAV ir ES bendradarbiavimą klimato kaitos klausimais ir buvo susitikęs su Prancūzijos prezidentu Emmanueliu Macronu, Europos Komisijos pirmininke Ursula von der Leyen ir kitais politikais. **LRT**

EUROPOS ŠALYS INICIJUOJA JT SAUGUMO TARYBOS POSĖDĮ DĖL ŠIAURĖS KORĖJOS

Penkios Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai priklausiančios Europos šalys inicijuoja posėdį naujausiems Šiaurės Korėjos raketų bandymams aptarti, kovo 26 d. pranešė diplomatai.

Pasak jų, Airija, Didžioji Britanija, Estija, Norvegija ir

Prancūzija prašo surengti uždara Tarybos posėdį.

Diplomatai taip pat sakė, kad sankcijas Šiaurės Korėjai prižiūrintis JT komitetas kovo 26 d. uždaro posėdžio metu pavedė savo ekspertams atlikti tyrimą dėl ketvirtadienį Pchenjano įvykdytų raketų bandymų.

Komiteto, kurį sudaro visų 15 JT Saugumo Tarybos narių atstovai, posėdis buvo surengtas JAV prašymu.

Šiaurės Korėja ketvirtadienį paleido dvi raketas iš savo rytinės pakrantės. Japonijos premjero Yoshihide Suga teigimu, tai buvo balistinės raketos.

Šis raketų bandymas tapo pirmąją didele provokacija nuo sausio, kai darbą pradėjo JAV prezidentas Joe Bidenas. **LRT**

PRANCŪZIJA TEIGIA, KAD VAKCINA „SPUTNIK V“ YRA RUSIJOS PROPAGANDOS ĮRANKIS

Prancūzija kovo 26 d. apkaltino Rusiją naudojant savo sukurtą vakciną nuo koronavirusinės infekcijos „Sputnik V“ kaip įrankį skleisti Maskvos įtakai ir propagandai, o ne kaip priemonę kovoti su pasauline sveikatos krize.

„Pagal tai, kaip ji yra naudojama, [ši vakcina] veikia kaip propagandos ir agresyvos

diplomatinės, o ne solidarumo ir pagalbos sveikatos apsaugai priemonės“, – radijui „France Info“ sakė užsienio reikalų ministras Jeanas-Yves’as Le Drianas. Jis sakė, kad tiek Rusija, tiek Kinija savo vakcinas naudoja didinti savo įtakai užsienyje „dar nepaskiepijusios savo pačių gyventojų“.

Ministras pabrėžė, kad Ru-

sija paskelbė Tunisui parūpinianti 30 tūkst. vakcinos dozių ir pasirūpino, kad ši žinia sulauktų „didelio žiniasklaidos dėmesio“.

Rusija „Sputnik V“ įregistravo rugpjūtį, dar neatlikus didelio masto klinikinių bandymų, todėl daugelis ekspertų baiminasi, kad šis žingsnis buvo pernelyg skubotas. **LRT**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
DIRVA
TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president
Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

1960 Town Dr., Naperville, IL 60565-2029

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

 Postmaster: Send address changes to DIRVA
 19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

KINIJA – VAKARŲ PASAULIO GRĖSMĖ

Paskutiniu metu, besilankydamas Kinijoje Rusijos užsienio reikalų ministras Sergejus Lavrovas per spaudos konferenciją kalbėjo: „Jei Europa šiuos santykius nutraukė, paprastai sunaikinus visus daugelį metų kurtus mechanizmus ir mūsų partnerėmis liko tik atskiros Europos šalys, norinčios vadovautis savo nacionaliniais interesais, tai tikriausiai objektyviai nulems, kad mūsų santykiai su Kinija vystysis greičiau nei tai, kas liko Europos šalių atžvilgiu“. Tačiau S. Lavrovas teigė, jog Maskva yra pasirengusi atgaivinti ryšius, jei Briuselis nuspręstų, kad įmanoma „pašalinti šią anomaliją“.

Iš šių ministro žodžių akivaizdu, kad Rusija gąsdina Vakarų – „jei nedraugausite su mumis, mes draugausime su Kinija“, bet „jeigu užsimerksite prieš mūsų savivalę, mes draugausime su jumis“. Kartu tai skamba ir kaip bandymas savotiškai atriboti ES nuo JAV (euroatlantinių ryšių suardymas yra labai svarbus Rusijos siekis kovoje prieš Vakarų). Panašu į principą – skaldyk ir valdyk. Vis dėlto akivaizdu, jog draugysės su Kinija rusams neužteks. Nepaisant to, kad vidaus politikos nuostatos panašios (Kinijos komunistų partija naikina bet kokią politinę opoziciją ir griežtai kontroliuoja piliečius, o Rusijos valdžia susidoroja su politiniais oponentais ir žiniasklaida).

Istorija mėgsta kartotis. Kažkada Sovietų Sąjunga susiburkavo su nacistine Vokietija, teisindamasi, kad Vakarai nenori užkirsti grėsmės fašizmui. Šiandien matome analogišką situaciją, kai Sovietų Sąjungos teisių perėmėja Rusija, deja, perėmusi ir sovietinį agresyvumą bei nesiskaitymą su tarptautine teise, bando susiburkuoti su komunistine Kinija. Tačiau matome esminį skirtumą – šiandieninė Rusija nepanašė į tą klastingą stalininę Sovietų Sąjungą savo ekonominėmis galimybėmis militarizuotis (nekalbame apie branduolinę šios šalies potencialą, kaip vienintelę realią pasaulinio lygio galią), o Kinija, priešingai nei tuometinė Hitlerio valdoma Vokietija, neturi jokio pagrindo nuogąstauti, kad Rusija gali ją užpulti. Greičiau atvirkščiai – to turi bijoti V. Putino valdoma Rusija, nes Kinijos rengiami manevrai, kur kinų kariai treniruojasi kariauti šiaurės sąlygomis, aiškiai leidžia suprasti – šiaurėje yra tik Rusija... Akivaizdu, kad Rusija prisibijo Kinijos, ir tai yra viena iš priežasčių, kodėl Maskva ieško vis stipresnių draugiškų ryšių su Pekinu. Visų pirma – karinėje srityje. Na, o abiejų panašaus charakterio šalių bendras interesas – atsvara Vakarų pasauliui ir pirmiausia – Jungtinėms Valstijoms. Šiuo bendru interesu politologai aiškino ir 2017 m. vykusių bendrus Rusijos ir Kinijos maneversus, per kuriuos keli Kinijos karo laivai įplaukė į Baltijos jūrą. Nors politologai tuomet neįvardijo tokio kinų karo laivų dalyvavimo Baltijos jūroje dvejopos prasmės, bet kyla minčių, kad Kinijos karo su Rusija atveju kinai jau nebūtų naujokai Baltijoje... Kaip vokiečiai nebuvo naujokais Sovietų Sąjungoje, kurioje mokėsi valdyti tankus.

Taigi gyvename ant parako statinės: pasaulyje, apimtame Covid-19 pandemijos, į pirmą planą ima slinkti JAV ir antrosios pasaulio ekonomikos ir demokratijos antipodo – Kinijos – priešprieša. Negana to, į tą priešpriešą – Kinijos

PAMINKLAS LIETUVAI. ŽUVO, KAD MES GYVENTUME

Istoriškai taip jau yra susiklostę, kad kiekviena normali, save gerbianti valstybė savo sostinėje yra įrengusi valstybinių ceremonijų ir šventinių renginių organizavimui skirtą centrinę aikštę. Būtent tokiose aikštėse dažniausiai ir būna įrengtos žuvusiųjų už tų valstybių laisvę pagerbimo vietos.

Tarnaujant Lietuvos kariuomenėje turėjau galimybę su oficialiais vizitais aplankyti nemažai pasaulio valstybių, o dirbant diplomatinėje tarnyboje teko atstovauti Lietuvai vykstant ambasadoriaus pareigas Rumunijoje ir Bulgarijos Respublikoje.

Pagal valstybinį ir tarptautinį protokolą, iškilmingomis progomis su kolegoms dalyvaudavome įvairiose ceremonijose. Dažniausiai jos vykdavo centrinėse sostinių aikštėse prie panteonų ar paminklų su nežinomo kario kapu. Būtent čia ir būdavo pagerbiama vizituojama valstybė bei jos piliečiai, pasiaukoję už savo Tėvynės laisvę, kur mes, atstovaudami savo valstybėms, padėdavome gėlių krepšelius ar vainikus su atstovaujama valstybinių vėliavų spalvų kaspinais.

O kur tokia vieta yra mūsų sostinėje – Vilniuje?

Dėl Vyčio paminklo pastatymo Vilniuje aistros jau lyg ir aprimo. Taigi, stovi sau Vytis Kaune, Neris ir Nemuno santakoje, gražioje senosios Kauno gynybinės pilies aplinkoje. Regis, geresnės vietos jam ir nesurasi, stovi, matyt ten, kur ir turėjo stovėti.

Tačiau, nežiūrint jau įvykusio fakto, Lietuvos sostinėje vis dėlto privalo atsirasti tokia vieta, kur būtų galima nulenkti galvą ir padėkoti visų laikų ir epochų Lietuvos žmonėms, gynusiems mūsų tautą ir valstybę.

Į Lietuvą su oficialiais vizi-

tais atvykę užsienio valstybių vadovai ir monarchai, pagal valstybinį protokolą, turėtų pagerbti visus už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę žuvusiuosius – visų laikų karius, sukilėlius, partizanus ir paprastus Lietuvos žmones, kurie įsibrovėlių ir okupantų buvo žudomi, kankinami, tremiami vergijon.

Taigi, kur tokia pagerbimo vieta galėtų būti Lietuvos sostinėje Vilniuje?

Jau įžengėme į ketvirtąjį dešimtmetį, kai Lietuva atkūrė savo nepriklausomybę, o garbingi Lietuvos svečiai dar vis tebevedami į Antakalnio kapines, kur yra pagerbiami tik žuvusieji 1991 metais sausio 13 d. prie TV bokšto ir liepos 30 d. Medininkų pasienio poste. Be jokių abejonių, šie žmonės nusipelnė pagarbos ir atminimo. Tačiau kodėl pagerbiami tik šie žmonės? Ar kiti mūsų tautos didvyriai yra mažiau verti pagarbos, kurie žuvo dėl Lietuvos laisvės?

Visi žinome garsiuosius mūsų protėvių laimėtus mūšius: Durbės, Saulės, Žalgirio, Mėlynųjų vandenių, Oršos, Chotino, Salaspilio ir kt. Prisimename ir nesėkmingus sukilimus 1795, 1831, 1863 metais prieš carinę Rusiją, siekiant išsivaduoti iš carinio jungo, kur ir vėl tūkstančiai sukilėlių paguldė savo galvas, tikėdami, kad Lietuva vėl bus laisva. Ar jie neverti atminimo ir padėkos?

Ar neverti atminimo ir padėkos 1918–1920 metais kovose žuvę kariai–savanoriai, apgynę jauną, tik atsikūrusią Lietuvos valstybę, 1923 m. Klaipėdos krašto sukilėliai?

Ar nevertos pagarbos ir atminimo po 1940 m. birželio 15 d. prasidėjusių SSRS okupacinių struktūrų represijų aukos, ar neverti atminimo neapsikentę komunistų siautėjimų 1941 metų sukilėliai, paskelbę de jure

atkuriantys Lietuvos nepriklausomybę, 1944–1953 metų pokario partizanai ir jų ryšininkai bei rėmėjai, kankintieji ir nužudyti, kentę lageriuose ir tremtyse mūsų tautiečiai?

Galų gale, ar mes galime Lietuvos sostinėje pastatyti vieną paminklą visiems, kurie paaukojo savo gyvybes už Lietuvą? Jeigu gerbiame savo valstybę ir už ją paaukojusiujų savo gyvybes atminimą ir tą paminklą statysime, tai surašykime ant jo visas svarbiausias mūsų valstybės pergalių, pralaimėjimų, netekčių datas, kad ateinančios kartos matytų, kiek daug paaukota ant mūsų Laisvės aukuro.

Tegu šis paminklas tampa pagarbos ir atsidėkavimo paminklu mūsų tautai ir valstybei, ją kūrusiems žmonėms. Tegu tai būna simbolis, skirtas visiems Lietuvą kūrusiems, garsinusiems, gynusiems.

Tiesiog tegu tai būna ta vieta, kur ne tik užsienio svečiai, bet ir mes patys su vaikais ir vaikiaičiais galėtume ateiti ir padėkoti Lietuvai už viską ką ji mums davė – gyvenimą, kalbą, kultūrą, ir tiesiog vietą po saule, kur mes galime jaustis savo namuose.

Tegu būna čia ta vieta, kur ne tik paprasti Lietuvos žmonės, bet ir mūsų valstybės vadovai, svečiai, suprastų, kad visi dabar gyvenantys laisvėje turime būti dėkingi žuvusiesiems, nes jie žuvo, kad mes gyventume.

Arvydas Pocius, Seimo TS-LKD frakcijos narys, Lietuvos kariuomenės vadas 2009–2014, Lietuvos ambasadorius Rumunijoje ir Bulgarijos Respublikai 2014–2019

GINČASI DĖL UIGŪRŲ

Kinijos užsienio reikalų ministerija kovo 27 d. pranešė, kad dviem JAV tarptautinės religinės laisvės komisijos nariams Gayle Manchin ir Tony Perkinsui, taip pat Kanados parlamentarui Michaelui Chongui bei Kanados parlamentinio žmogaus teisių komiteto nariams uždrausta atvykti į žemyninę Kiniją, Honkongą ir Makao.

Europos Sąjunga (ES), Jungtinė Karalystė, Kanada ir JAV anksčiau koordinuotai įvedė sankcijas keliems Sindziango politinės ir ekonominės hierarchijos nariams. Tai Pekiną paskatino įvesti atsakomųjų sankcijų JK ir ES atstovams, įskaitant ir kelis lietuvius.

Kinija kategoriškai neigia kalbas apie žmogaus teisių pažeidimus Sindziange ir teigia, kad sulaikymo centrai iš tiesų yra darbo stovyklos, kuriomis siekiama didinti gyventojus pajamas ir užkirsti kelią ekstremizmui šiame regione.

LRT

pusėje – įsimašo Rusija. Jau kurį laiką vyksta abipusių sankcijų atskiriams šalių pareigūnams ir organizacijoms karas, o pastaruoju metu pasigirsta ir grasinimų. Visgi politikos apžvalgininkai mano, kad Rusiją reikėtų lyginti su chuliganu, o štai Kinija yra reali grėsmė Vakarų pasauliui ir pirmiausiai – JAV. Įtampa tarp JAV ir Kinijos dėl žmogaus teisių, prekybos, COVID-19 pandemijos kilmės ir kitų klausimų yra tokia pavojinga, kad iki šiol nieko panašaus nėra buvę šių šalių tarpusavio santykiuose.

Prieš porą metų vienas Australijos tyrimų institutas perspėjo, kad JAV pagal karinį pajėgumą nebėra Ramiojo vandenyno regione pirmaujanti valstybė, o tai reiškia, kad JAV gali būti sunku nuo Kinijos apginti savo sąjungininkes. Na, o neseniai JAV Senato ginkluotųjų tarnybų komiteto posėdyje JAV Azijos ir Ramiojo vandenyno laivyno vadas admiralas Filipas Davidsonas teigė, kad Pekinas nori perimti Vašingtono lyderio vaidmenį pasaulyje iki 2050 m. Vos tik Kinija išstums JAV karinę galią iš Azijos, kaip mat susitvarkys ir su Taivanu. Agresyvius Kinijos planus rodo ir galingo laivyno sukūrimas per pastaruosius penkerius metus. Nors kol kas kovine galia Kinijos karinis laivynas nelenkia JAV, visgi jis yra neabejotinai lygiavertis priešininkas. O tai nieko gero nežada, turint galvoje komunistinio režimo pobūdį ir istorinę patirtį.

Kęstutis Šilkūnas

AUKŠČIAUSIOJOJE RADOJE PREZIDENTAS KREIPĖSI Į UKRAINIEČIŲ TAUTĄ

Tęsdamas oficialų vizitą Ukrainoje, Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda sakė kalbą Ukrainos Aukščiausiojoje Radoje. Šalies vadovas kreipėsi į Ukrainos politikos lyderius ir šalies piliečius ukrainiečių kalba akcentuodamas Lietuvos palaikymą Ukrainos europinei ir euroatlantinei

integracijai. Lietuvos vadovas pabrėžė, kad stiprios Ukrainos vieta – stiprioje Europoje.

„Nuoširdžiai džiaugiamės dėl Ukrainos pasirinkimo siekti europinės integracijos, įtvirtintos šalies konstitucijoje. Lietuva Jus visada remsi kelyje į Europos Sąjungą ir NATO. Geriau nei kas kitas žinome, kad Jūsų laukia

sudėtingi išbandymai, ir esame pasirengę pasidalyti patirtimi“, – teigė Prezidentas.

Kalboje Prezidentas pabrėžė ilgą Lietuvos ir Ukrainos santykių istoriją, kurią sutvirtina LDK paveldas ir bendra kova su išorės grėsmėmis. Prezidentas priminė, kad Lietuva ir Ukraina kartu gynė Europos civilizacijai brangias

vertybes – pagarbą teisės viršenybei, individo laisvei ir demokratijai. Lietuvos ir Ukrainos bendrystę įkūnija bendri didvyriai – Kijeve atgulė Oršos mūšio nugalėtojas Konstantinas Ostrogiškis, o Ostrohe – Chotyno didvyris Jonas Karolis Chodkevičius. Šalies vadovas priminė, kad Ukraina palaikė Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo kovą, o 2014 m. Lietuva stovėjo drauge su Ukraina Maidano metu.

Prezidentas tvirtai pabrėžė, kad Krymas yra Ukraina ir kad Lietuva palaiko Ukrainos inicijuojamą Krymo platformą. Taip pat Lietuva pasisako už taiką Donbaso regione, Normandijos bei Minsko susitarimo įgyvendinimą.

Lietuvos vadovas atkreipė Ukrainos lyderių ir tautos dėmesį į bendradarbiavimo su NATO svarbą ir būtinybę sutelkti jėgas į gynybos reformų įgyvendinimą.

Prezidentas akcentavo, kad būtina tęsti Ukrainai svarbias reformas, ypač susijusias su ES ir Ukrainos asociacijos susitarimo įgyvendinimu. Pasak Prezidento, norint atkurti visuomenės pasitikėjimą teis-
mų sistema, prioritetu turėtų

išlikti plati Ukrainos teismų sistemos reforma, skaidrios teisėjų atrankos ir vertinimo procedūros bei atsakomybė už korupciją.

Šalies vadovas taip pat pabrėžė saugumo ir gynybos sektoriaus, viešojo administravimo reformų svarbą, reikšmingų pokyčių poreikį, siekiant teisės viršenybės ir efektyvios kovos su korupcija.

Savo kalboje Prezidentas palietė ir energetinio saugumo grėsmių regione klausimus. Šalies vadovas išsakė Lietuvos poziciją dėl elektros nepirkimo iš nesaugios Ast-ravo atominės elektrinės ir pakvietė Ukrainą solidarizuotis ir palaikyti Baltijos šalių poziciją, taip prisidedant prie branduolinės saugos didinimo regione.

Radoje Prezidentas susitiko su jos Pirmininku Dmytro Razumkovu. Šalies vadovo teigimu, Rados vaidmuo yra išskirtinis, siekiant Ukrainos europinės ir euroatlantinės integracijos, tad būtinas savalaikis reikalingų įstatymų priėmimas, strateginių reformų pažanga šalyje.

Prezidento komunikacijos grupė, 2021-03-19

Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda Aukščiausiojoje Radoje kreipėsi į ukrainiečių tautą. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus

LIETUVOS PREZIDENTAS UKRAINOJE PAGERBĖ GEDIMINAIČIŲ PANTEONĄ IR KONSTANTINO OSTROGIŠKIO ATMINIMĄ

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda ir ponia Diana Nausėdienė oficialų vizitą Ukrainoje penktadienį baigė apsilankymu Kijevo Pečorų lauroje.

Tai Lietuvos istorijai svarbi vieta, atskleidžianti mūsų šalies ir Ukrainos istorinę bendrystę. Uспенjės sobore yra palaidoti du Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo sūnūs Skirgaila ir Vladimiras, kiti Gediminaičių palikuonys.

Šiame sobore ilsisi ir dar viena Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) asmenybė – iškilusis LDK etmonas, Oršos mūšio prieš Maskvą nugalėtojas kunigaikštis Konstantinas Ostrogiškis.

Prezidentas aplankė ir pagerbė šio didžio karvedžio

kapą. „Oršos mūšio, vykusio prieš daugiau nei 500 metų, reikšmė Europai buvo neįkainojama. LDK kariuomenė sustabdė Maskvos ekspansiją į Europą. Tai aktualu ir šiandieniniame geopolitiniame kontekste“, – sakė šalies vadovas.

1941 m. Uспенjės soboras ir jame buvęs renesansinis antkapinis paminklas K. Ostrogiškiui buvo susprogdinti. Šventovė visiškai atstatyta ir pašventinta 2000 metais. Šiuo metu baigiamas atkurti ir K. Ostrogiškiui skirtas memorialas.

Kijevo Pečorų lauros vienuolynas, įkurtas XI amžiuje, yra įtrauktas į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą.

Prezidento komunikacijos grupė, 2021-03-19

Prezidentas Gitanas Nausėda ir pirmoji ponia Diana Nausėdienė lankėsi Kijevo Pečorų lauroje ir aplankė Konstantino Ostrogiškio kapą. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus

ATIDARYTAS BALTISTIKOS CENTRAS KIJEVO NACIONALINIAME TARASO ŠEVČENKOS UNIVERSITETE

Kovo 19 d. Diana Nausėdienė atidarė Baltistikos centrą Ukrainos Nacionaliniame Taraso Ševčenkos universitete Kijeve. Už apsilankymą pirmajai poniai dėkojo Taraso Ševčenkos universiteto rektorius akademikas Leonidas Huberskis ir Baltistikos centro vadovas profesorius Igoris Koroliovas. Nuotoliniu būdu atidarymo renginyje taip pat dalyvavo Vytauto Didžiojo

universiteto rektorius prof. Juozas Augutis ir Švietimo, sporto ir mokslo ministerijos kancleris Julius Lukošius.

„Simboliška, kad šis Baltistikos centras duris atveria Taraso Ševčenkos vardą pagerbiančiame universitete. Ukrainos tautinio atgimimo dainius savo kaip menininko kelią pradėjo Vilniuje, o savo gyvenimu ir kūryba deklaravo tautinio atgimimo ir laisvės idėjas, kurios ypač

svarbios ukrainiečių ir lietuvių tautoms“, – sveikindama susirinkusiuosius sakė Diana Nausėdienė.

Taraso Ševčenkos universitete lietuvių kalba kaip specialybė pradėta dėstyti nuo 2020-ųjų metų rudens, tačiau oficialios mokymo pradžios dėl koronaviruso pandemijos nebuvo.

Tai pirmasis universitetas Kijeve, kuriame pradėta dėstyti lietuvių kalba, iki

tol čia dvejus metus lietuvių kalbos buvo galima buvo mokytis fakultatyviai, ir antrasis universitetas Ukrainoje – prieš kelerius metus panaši programa pradėta Černivcių universitete.

Baltistikos centro įrengimą ir veiklą remia Švietimo, mokslo ir sporto ministerija pagal užsienio lituanistikos centrų veiklos programą, ekspertiniu lygmeniu bendradarbiaujama su Vytau-

to Didžiojo universitetu: organizuojamos stažuotės, programos studentams bei dėstytojams.

Pirmoji ponia palinkėjo, kad šis centras taptų dar vienu traukos centru, vienijančiu ukrainiečių ir lietuvių tautas.

Diana Nausėdienė yra lituanistinio švietimo užsienyje globėja, aktyviai dalyvauja renginiuose.

Prezidento komunikacijos grupė, 2021-03-19

TIKIME LAISVOS BALTARUSIJOS PERGALE

Lietuvos Ministrė Pirminkė Ingrida Šimonytė padėjo gėlių prie nužudytų 1863–1864 m. sukilimo dalyvių ir jų vadų Z. Sierakausko ir K. Kalinausko paminklinio kryžiaus „Už Tėvynę žuvusiems“ ir pasakė kalbą Tarptautinio Kalinausko forumo atidaryme.

„Simboliška, kad šiandien Konstantino Kalinausko konferencija vyksta Seime – čia, kur buvo atkurta Lietuvos nepriklausomybė. Tikiuosi, kad greitai ateis diena, kai visi galėsime susitikti laisvos ir demokratinės Baltarusijos žmonių išrinktame parlamente. Konstantino Kalinausko – lietuvių, lenkų ir baltarusių sukilimo vado – atminimas gyvas, bet jo kova nėra laimėta, kol nėra laisvos visos trys mūsų tautos. Jo vardas ir šiandien primena, kad esame sujungti bendros istorijos“, – sakė premjerė.

Pasak Vyriausybės vadovės, mūsų tautos išsaugojo laisvės troškimą slegiamos carinės Ru-

sijos jungo, laidojo savo sūnus ir dukteris dviejuose pasauliniuose karuose, nors nė vienas iš jų nebuvo mūsų karas.

Kartu išgyventos okupacijos, tremtys ir represijos. Matėme, kaip griuvo Berlyno siena, o netrukus – ir Sovietų Sąjunga. Pasaulio žemėlapyje vėl atsirado nepriklausoma Lietuva ir nepriklausoma Baltarusija. Kartu su visu pasauliu tikėta, kad geležinė uždanga pakilo. Šiandien matome klydę.

I. Šimonytė priminė, kad kai pernai Lietuva šventė atkurtos nepriklausomybės trisdešimtmetį, būdama visateisė ES ir NATO narė, iš baltarusių tautos buvo dar kartą akiplėšiškai pavogta jos pamatinė teisė – balsuoti rinkimuose. Jau aštuntas mėnuo baltarusiai mušami, sodinami į kalėjimus, išmetami iš universitetų ir darbų vien už tai, kad turi savo nuomonę, kelia savo vėliavą, nori būti savo šalies šeimininkais. Žurnalistai kalinami, kai skelbia tiesą,

Lietuvos Ministrė Pirminkė Ingrida Šimonytė padėjo gėlių prie nužudytų 1863–1864 m. sukilimo dalyvių ir jų vadų Z. Sierakausko ir K. Kalinausko paminklinio kryžiaus „Už Tėvynę žuvusiems“. LRV

o ne propagandą. Pilietinė visuomenė sistemingai naikinama, o jos lyderiai verčiami palikti šalį, kurioje yra vietos tik diktatoriui Lukašenkai ir nuolankiesiems, paklusniems ir „neišsišokantiems“.

„Kai 2019 metų lapkritį lietuviai, baltarusiai ir lenkai kartu lydėjo Konstantiną Kali-

nauską amžinojo poilsio į Rusų kapines, senąjį valdovų kelią nuo Katedros aikštės Pilies gatve pro Auštos vartus užliejo baltos-raudonos-baltos spalvų vėliavos. Turbūt nedaug kas tada būtų patikėjęs, kad nepraeis nė metai, ir šimtai tūkstančių baltarusių iškels savo vėliavas, užtvindydami ne tik Minską,

bet ir visą Baltarusiją, reikalaudami permainų. Permainos jau atėjo – legendinė baltarusių kantrybė trūko. Žmonės, kurių širdys jau laisvos, niekada nebesutiks vėl nuolankiai paklusti režimui. Šiandien esame su jumis ir tikime laisvos Baltarusijos pergaile“, – kalbėjo Vyriausybės vadovė. LRV

NATO PAJĖGŲ INTEGRAVIMO VIENETO VADAS PLK. J. S. LARSENAS: „LIETUVA RODO PAVYZDĮ KITOMS ALJANSO NARĖMS“

NATO pajėgų integravimo vieneto Lietuvoje vadas pulkininkas Jacobas Sogardas Larsenas. *NFIU nuotr.*

„NATO narėms yra garbė turėti tokią sąjungininkę kaip Lietuva bei dalytis su ja tomis pačiomis vertybėmis ir principais“, – sako NATO pajėgų integravimo vieneto Lietuvoje vadas pulkininkas Jacobas Sogardas Larsenas, kuris Lietuvos įstojimo į NATO 17-ųjų metų proga papasakojo, už ką Aljansas vertina Lietuvą labiausiai.

NATO pajėgų integravimo vienetas – tai pajėgų vadovavimo ir valdymo štabas, kurio svarbiausia užduotis – prireikus užtikrinti NATO ypač greito reagavimo pajėgų (angl. VJTF) ir papildomų greitojo reagavimo elementų dislokavimą regione. Šis NATO vienetas Vilniuje buvo įsteigtas 2015 metais.

NATO pajėgų integravimo vienetas Lietuvoje veikia kaip tarpininkas sąveikai tarp nacionalinių ir regione dislokuotų sąjungininkų pajėgų užtikrinti. Vienetas prisideda

prie bendrų su sąjungininkais pratybų ir mokymų bei palaiko ryšį su NATO operacinėmis vadavietėmis.

Nuo pat vieneto įsteigimo Vilniuje jam vadovauja Danijos kariuomenės pulkininkas Jacobas Sogardas Larsenas. Karininkas tvirtina, kad pastaraisiais metais Lietuva tapo pavyzdžiu kitoms NATO valstybėms.

„Gyvenu Lietuvoje nuo 2015 metų rugpjūčio ir turiu pripažinti, kad esu labai sužavėtas šia šalimi. Visų pirma, nuo mano atvykimo, Lietuva patrigubino gynybos finansavimą, o taip yra rodomas puikus pavyzdys kitoms NATO narėms. Pavyzdžiu gali būti ne tik pasiryžimas skirti 2 proc. nuo BVP, bet ir esminiai žingsniai bei protingi sprendimai, kuriais Lietuva tobulina savo saugumą ir atgrasymą. Lietuva pastaraisiais metais puikiai išvystė savo karinius pajėgumus, todėl aš labai džiaugiuosi

tarnaudamas su tokia profesionalia komanda“, – sako plk. J. S. Larsenas.

NATO pajėgų integravimo vienetas leidžia tinkamai pasirūpinti, kad, iškilus būtinybei, į Lietuvą būtų operatyviai perdislokuotos NATO ypač greito reagavimo pajėgos, kurių pirmieji padaliniai konflikto regione būtų pasirengę sureaguoti per 48 valandas. Pasak J. S. Larseno, Lietuva priimti sąjungininkų karius yra pasiruošusi puikiai.

„Iš Lietuvos kariuomenės jau spėjome daug ko išmokti. Kiekvienais metais NATO pajėgos dalyvauja pratybose kartu su Lietuvos kariuomene – sąjungininkų kariai čia visada jaučiasi labai laukiami, nes Lietuva yra puiki šeimininkė. Lietuvoje turime puikias galimybes ne tik treniruotis, bet ir gilinti savo žinias apie šią gražią šalį bei sutikti šaunius žmones.

Be to, Lietuva turi daug žinių ir supratimą apie savo kaimynus, tokius kaip Rusija ar Baltarusija. Tai yra labai didelis pranašumas, suteikiantis Aljansui itin vertingą ekspertizę, kuri yra gyvybiškai svarbi situacijos suvokimui“, – tvirtina NATO pajėgų integravimo vieneto Lietuvoje vadas.

Kovo 29 d. Lietuva mini įstojimo į NATO 17-ąsias metines. Valstybę su tuo sveikinantis plk. J. S. Larsenas tikina, kad per visus šiuos metus Lietuva užsitarnavo sąjungininkų pripažinimą ir

yra vertinama už pavyzdinę dalyvavimą Aljanso misijose.

„Per visus šiuos metus iš Lietuvos pasisėmėme daug vertingų žinių. Ypatingai išmokome suvokti regiono gynybos aplinką. Labai svarbu ir tai, kad nuo pat įstojimo į NATO pradžios 2004 metais, Lietuvos kariuomenė nuolat dalyvauja Aljanso misijose ir operacijose užsienyje bei demonstruoja išskirtinį pasiryžimą ir įsipareigojimą taikai užtikrinti. Lietuvos kariai turi tobulus karinius įgūdžius ir yra laimingi turėdami stiprius lyderius“, – sako jis.

NATO pajėgų integravimo vieneto personalo struktūrą taikos metu sudaro 40 karių iš tarptautinio ir Lietuvos kariuomenės personalo. Šiuo metu štabe dirba atstovai iš 14 NATO valstybių.

Plk. J. S. Larsenas NATO pajėgų integravimo vieneti

Lietuvoje vadovaus iki šių metų vasaros, tuomet jį pakeis kitas Danijos karininkas plk. Peteris Nielsenas. Anot J. S. Larseno, Lietuva jau spėjo tapti jam namais, todėl čia praleistas laikas jam visuomet išliks brangus.

„Kaip NATO atstovas, gyvenantis ir dirbantis Lietuvoje, galiu pasakyti, kad esu labai dėkingas už galimybę tarnauti šioje šalyje bei labai ja didžiuojuosi – tai yra patirtis, kurios nepamiršiu niekada“, – sako plk. J. S. Larsenas.

NATO pajėgų integravimo vienetas Lietuvoje yra vienas iš aštuonių štabų, kuriuos Aljansas įsteigė Vidurio ir Rytų šalyse narėse, reaguodamas į kintančią saugumo aplinką. Šių vienetų aktyvavimas yra viena iš pagrindinių priemonių NATO atsakant į iššūkius saugumui, kylančius iš Rytų ir Pietų. *LR KAM*

NATO pajėgos dalyvauja pratybose kartu su Lietuvos kariuomene – sąjungininkų kariai čia visada jaučiasi labai laukiami. *NFIU nuotr.*

PREZIDENTAS ANTANAS SMETONA JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTIJOSE 1941-1944 METAIS

Vytauto Didžiojo universiteto profesorius dr. Juozas Skirius

IV dalis.

(Pradžią š.m. vasario 16 d. „Dirvos“ laidoje)

Sudegęs namas statytas kaip 2 aukštų pastatas. Butas, kuriame gyveno prezidentas ir jo žmona, buvo rekonstruotoje palėpėje. Namas po gaisro 1944 m.

Archyvinė nuotr.

Š. m. kovo 10 d. suėjo 80 metų nuo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos atvykimo į JAV su šeima. Ta proga spausdiname Vytauto Didžiojo universiteto profesoriaus dr. Juozo Skiriaus paruoštą straipsnį šia tema.

1943 m. iš jo (pasiuntinio P. Žadeikio, – red. past.) susirašinėjimo sužinome, kad jau yra parašęs knygutę *Lituania Propria*, kurios tikslas – pagrįsti Lietuvos, bent du kartus didesnės už buvusių ribas, kad jos teritorija siektų ne tik visą Vilniaus, bet ir Suvalkų kraštą ir visą Gardino žemę su Belovežo giria. Tikėjosi medžiagą panaudoti pokario taikos kon-

ferencijoje.

Paskutinius savo gyvenimo metus Smetonos praleido Klivlende, dviaukščio namo palėpėje. Įsitraukęs į intensyvią korespondenciją ir kitokio pobūdžio rašymą A. Smetona, kaip būsimus tragiškus įvykius aprašo A. Eidintas, visai neatkreipė dėmesio, kad namo, kuriame gyvena, šildymo sistema dirba blogai ir darosi pavojinga.

Sausio 9 d. ryte įvyko name gaisras, kurio metu ir žuvo paskutinis Lietuvos Respublikos prezidentas¹. Jo mirtis stipriai sujudino išeiviją. Buvo kalbų, kad tai paslaptina mirtis, bet niekas negalėjo patvirtinti, kad gaisras neatsitiktinis. Spauzoje praktiškai tuo klausimu polemika neišsivystė.

Įdomus sutapimas – JAV lietuviai tautininkai 1944 m. vasario 5-6 dienomis Niujorke rengė Amerikos lietuvių seimą, į kurį, kaip seimo garbės pirmininką, pakvietė prezidentą A.

tuvos nepriklausomybės atkūrimo klausimą. Tokiu būdu buvo bandoma sustiprinti būsimo seimo prestižą išeivijos akyse ir sukviesti kuo daugiau delegatų. Seimo tikslas – parengti JAV lietuvių veiklos programą kovai už Lietuvos laisvę, nes 1943 m. antroje pusėje ir 1944 m. labai sparčiai keitėsi padėtis Rytų fronte, vyko Raudonosios armijos puolimas ir artėjo Lietuvos antroji bolševikinė okupacija. JAV lietuviai tautininkai, kritikuodami ALT'os vadovybę už neveiklumą (kaip atrodė tautininkams), pasisakė, kad reikia pasirengti Lietuvos laisvinimui naujomis sąlygomis, glaudžiau bendraujant su JAV valdžia. Ir nieko nelaukiant pradėti veikti. Tokia tautininkų iniciatyva labai nepatiko ALT'os vadovybei,

tai nepalyginamai mažiau vargo (pasiruošiant ir įvykdant) teko atlikti likviduojant Lietuvos prezidentą. Gal kada nors slaptieji bolševikų archyvai atskleis tą tiesą? Reikia manyti, kad sovietų vykdytojai (jeigu tai jie) gerai įvertino tuo metu susiklosčiusią padėtį tarp JAV lietuvių – susipriešinimą, kurio viena priežastis ir buvo prezidentas A. Smetona. Jie galėjo savo planuose numatyti, kad kaltę už padėgimą A. Smetonos gerbėjai suvers prezidento kritikams iš tų pačių JAV lietuvių tarpo. Tačiau tokių nuotaikų nepastebime ne tik to meto spauzoje, JAV lietuvių pasisakymuose, bet ir mokslininkų darbuose.

Velionis, K. Karpiaus ir jo žmonos Onos pastangų dėka, buvo pašarvotas sausio 13 d.

1944 m. S. Smetonienė sako kalbą Amerikos lietuvių seime Niujorke.

Archyvinė nuotr.

Smetoną². Jis turėjo pasakyti pagrindinę kalbą, iškelti Lie-

1 A. Eidintas, Antanas Smetona ir jo aplinka. Vilnius, 2013, p. 465-467.

2 Seimo rengimo komiteto kvietimas - Mielas Tautietei. *LCVA*, f. 656, ap. 4, b. 334, l. 10.

kuri nepritarė seimo sušaukimui, aiškindami, kad tautininkų nepalaiko didžiosios JAV lietuvių organizacijos (katalikų ir socialistų) ir jie negali kalbėti visų JAV lietuvių vardu...³ Ir likus nepilnam mėnesiui įvyko tragedija – žūva prezidentas A. Smetona. Kyla pačios įvairiausios mintys. O gal gaisras name, kur gyveno A. Smetona, kilo neatsitiktinai?! Jau turime skelbtą informaciją, kad prie namo padėgimo yra prisidėjęs Povilas Rotomskis, komunistas, 1942-1944 metais dirbęs TSRS konsulate Niujorke. Po gaisro 1944 m. jis grįžo į Lietuvą ir buvo paskirtas Lietuvos TSR užsienio reikalų liaudies komisaru⁴. Kyla klausimas: Už kokius nuopelnus taip P. Rotomskis buvo paaukštintas? Kad tai sovietų darbas, tikimybė didelė. Jeigu Stalino parankiniai 1940 m. sugebėjo prieiti ir nužudyti gerai saugomą stalinizmo kritiką Levą Trockį-Bronšteiną Meksikoje,

3 Netikslus tautininkų darbas. *Draugas*. 1943, gruodžio 29, nr. 306, p. 4.

4 I. Jakubavičienė. *Duetas: Antanas ir Sofija Smetonos*. Vilnius: Versus aureus, 2016, p. 385-386.

Šv. Jono katedroje Klivlende. Vietos vyskupas asmeniškai aukojo Šv. Mišias⁵. Palaidotas Kalvarijos kapinėse, kiek vėliau jo palaikai perkelti į Nolvodo (Knollwood) mauzoliejų, į paskirtą kriptą 437-D, tikintis juos perkelti į Lietuvą, kai ji taps laisva. Deja, iki šiol prezidento palaikai ilsisi ne gimtojoje žemėje. Kiek yra žinoma, bandoma tartis su A. Smetonos palikuonimis ir artimaisiais, bet kol kas rezultatų nėra.

Žuvus prezidentui, tautininkų žurnalo *Margutis* redakcija išspausdino tokį šūkį: „Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona mirė, bet Amerikos lietuviai nepaliaus kovoję dėl savo krašto išlaisvinimo“⁶. Tai, tautiečiai buvo kviečiami nepasiduoti liūdesiui ir toliau organizuoti kovoti už Lietuvos išlaisvinimą. (Pabaiga)

5 1944 01 23 K. Karpiaus iš Klivlendo laiškas Vytautui Širvydui į Niujorką. *Amerikos lietuvių kultūros archyvas* (Putnam). Vytauto Širvydo fondas, d. 13, b. 10, l.n.

6 Informacinis skelbimas. *Margutis*. 1944, sausio 15, nr. 1, p. 4.

A. Smetonos laidotuvės Klivlende, 1944 m. sausio 13 d.. Po pamaldų šv. Jono katedroje išnešamas karstas paskutinei kelionei.

PASAULIO LIETUVIŲ CENTRE PAMINĖTA LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO DIENA

IV Gavėnios sekmadienį, po Lemonte, Pasaulio lietuvių centre (PLC), esančioje Palaimintojo Jurgio Matulaičio Misijos bažnyčioje kunigo Vaido Lukoševičiaus SJ aukojamų šv. Mišių, JAV LB Lemonto apylinkės pirmininkė Violeta Valaitytė čia susirinkusius išeivijos lietuvius pakvietė iškilmingą Kovo 11-osios, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos, minėjimą tęsti Banio šeimos salėje.

Generolo T. Daukanto jūrų šaulių kuopos vėliavnešiai iškilmingai išneša iš Palaimintojo Jurgio Matulaičio Misijos bažnyčios Jungtinių Amerikos Valstijų, Lietuvos Respublikos ir T. Daukanto jūrų šaulių kuopos vėliavas.

Živilės Gurauskienės nuotr.

Oficialioji renginio dalis, prasidėjusi šv. Mišiomis Palaimintojo Jurgio Matulaičio Misijos bažnyčioje, Banio šeimos salėje tęsėsi generolo T. Daukanto jūrų šaulių kuopos vėliavnešiams iškilmingai įnešus į salę Jungtinių Amerikos Valstijų, Lietuvos Respublikos bei generolo T. Daukanto jūrų šaulių kuopos vėliavas.

Šventės svečiams iš klausius LR generalinio konsulo Čikagoje Mantvydo Bekešiaus sveikinimo kalbą

JAV LB Lemonto apylinkės pirmininkė Violeta Valaitytė pristatė minėjimo garbės svečius: LR generalinį konsulą Čikagoje Mantvydą Bekešį, Pasaulio lietuvių centro direktorę Eleną Rėklaitis, Vydūno jaunimo fondo valdybos pirmininkę fil. Vidą Brazaitę, JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų tarybos pirmininką Juozą Polikaitį, „Dirvos“ laikraščio korespondentę Živilę Gurauskienę.

Kreipdamasi į šventės da-

lyvius LB Lemonto apylinkės pirmininkė Violeta Valaitytė priminė apie tą dieną Lietuvoje vykusius įvykius ir pasveikino visus Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos proga bei pakvietė sugiedoti Jungtinių Amerikos Valstijų ir Lietuvos himnus. Sveikinimo žodį renginio dalyviams tarė PLC direktorė Elena Rėklaitis, sveikinimą užbaigusi žodžiais „Tegyvuoją Lietuvai!“, bei generolo T. Daukanto jūrų šaulių kuopos vadas Vytautas Jurevičius, užtikrinęs, jog šauliai, tuomet buvę LR Seimo gynėjai, dabar prisideda auklėjant jaunąją kartą Tėvynės garsinimo idėja.

Šventės dalyvius nemaloniam nuteikė ir trumpam sutrikdė neparodytas JAV LB Lemonto apylinkės valdybos pastangomis renginio programoje numatytas filmas apie tos dienos įvykius Lietuvoje, turėjęs užbaigti oficialiąją renginio dalį.

Meninės programos

Renginio dalyvius pasveikino LR generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius (kairėje – LB Lemonto apylinkės pirmininkė Violeta Valaitytė).

Živilės Gurauskienės nuotr.

atlikėjai Ričardas Kairys ir Danutė Kairienė visus pakvietė prisiminti dainas, per naktis tuomet netilusias prie laužų šalia Aukščiausiosios Tarybos, Radijo ir televizijos

komiteto, Televizijos bokšto, budint laisvės gynėjams, atvykusiems iš visos Lietuvos.

„Dirvos“ korespondentė Živilė Gurauskienė, el. p. dirva.press@gmail.com

Ričardas Kairys ir Danutė Kairienė visus pakvietė prisiminti tuomet per naktis prie laužų netilusias dainas.

Živilės Gurauskienės nuotr.

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ LONDONE – SU „NOVA LITUANIA“ IR VIRTUALIA ŽINIŲ VIKTORINA

Šventinę Kovo 11-osios savaitę Jungtinėje Karalystėje (toliau – JK) gyvenantys lietuviai, JK Vyriausybės ir institucijų atstovai, Londone reziduojančių užsienio valstybių diplomatai ir Lietuvos draugai buvo kviečiami dalyvauti įvairiuose virtualioje erdvėje

vykusiuose renginiuose ir taip kartu paminėti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 31-ąsias metines.

Kovo 8 dieną vyko keletas renginių, skirtų Kovo 11-osios, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos, paminėjimui.

Lietuviai išbandė savo jėgas Lietuvos ambasados Jungtinėje Karalystėje organizuotoje viktorinoje, kurioje galėjo pademonstruoti savo žinias apie Lietuvos istoriją, jos kultūrą bei Kovo 11-ąją. Virtualioje viktorinoje dalyvavo lietuviai ne tik iš Jungtinės Karalystės, bet ir iš Lietuvos bei kitų pasaulio šalių. Jau antrą kartą ambasados organizuotoje viktorinoje savo žinias išbandė apie 50 dalyvių.

Lietuvos kultūros atašė ir Lietuvos ambasada Jungtinėje Karalystėje taip pat kvietė į neseniai Lietuvos piliečiu tapusio Anton Lukoszevieze režisuojamą virtualų koncertą prestižinėje Londono „Wigmore“ salėje. Koncerto metu buvo atliekamas

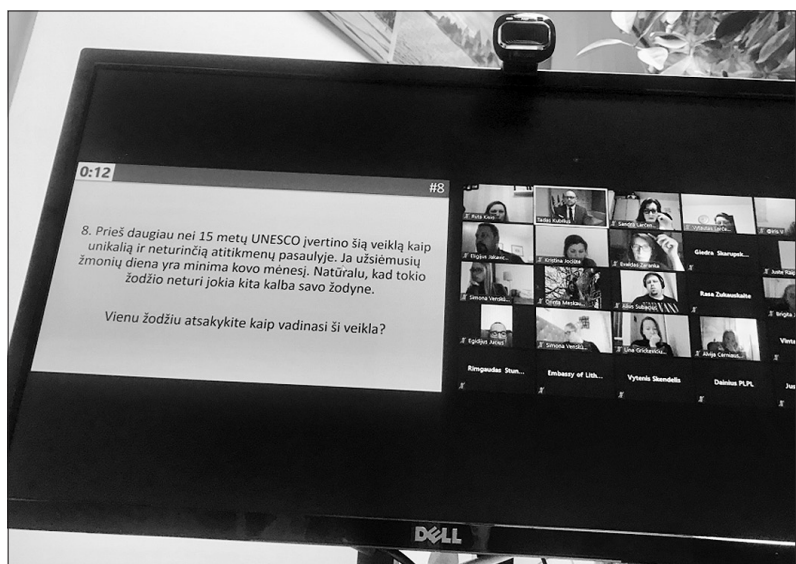
ir lietuvių kompozitoriaus Mindaugo Urbaičio kūrinys „Ramybė“, įkvėptas M. K. Čiurlionio paveikslo tuo pačiu pavadinimu motyvais.

Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos išvakarėse A. Lukoszevieze oficialiai tapo Lietuvos Respublikos piliečiu ir priėmė priesaiką Lietuvos Ambasadoje Londone. Lietuvių kilmės britų kompozitorius bei atlikėjas Europoje ir pasaulyje žinomas jau daugiau nei 15 metų. Jis aktyviai domisi Lietuvos muzika, nuolat bendradarbiauja su šalies muzikos ansambliais, atlikėjais, kompozitoriais, jų kūrinius įtraukia į savo koncertines programas garsiausiose Europos koncertų salėse ir koncertuodamas nuolat pabrėžia savo lietuvišką kilmę.

Šiais metais Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo proga Lietuvos ambasada Jungtinėje Karalystėje taip pat kvietė į nemokamą režisieriaus Karolio Kaupinio „Nova Lituania“ filmo peržiūrą. Karolio Kaupinio debiutas „Nova Lituania“ buvo pripažintas geriausiu filmu Atėnų ir Rygos kino festivaliuose bei apdovanotas specialiu „Cineuropa“ apdovanojimu Vilniaus kino festivalyje „Kino pavasaris“.

Kovo 10 d. vyko susitikimas su filmo režisieriumi K. Kaupiniu ir architektūros istoriku V. Petručiu. Diskusijos metu kalbėta apie įspūdingą ir neįprastą filmavimo aikštelę, kurią sukurti pavyko dėl unikalios Kauno modernizmo architektūros, kuri 2017 metais buvo įtraukta į UNESCO preliminarųjį paveldo sąrašą. Diskusijos dalyviai taip pat aptarė tarpukario Lietuvos ir laikinosios sostinės Kauno istorinį kontekstą.

Renginiai surengti Lietuvos ambasados ir kultūros atašė Jungtinėje Karalystėje kartu su Kaunas Kultūros Sostinė 2022 komanda. **LR URM**

Lietuviai išbandė savo jėgas Lietuvos ambasados Jungtinėje Karalystėje organizuotoje viktorinoje.

LR URM

JAV LB LEMONTO APYLINKĖS VALDYBOS SUSIRINKIME BUVO KELIAMĖ AKTUALŪS KLAUSIMAI

JAV LB Lemonto apylinkės valdyba po Laisvės gynėjų dienos minėjimo. Iš kairės į dešinę - Raimondas Armonas, Alvyda Gudėnienė, Nijolė Danielson, Paulina Liauba, Violeta Valaitytė (pirmininkė), Roma Langė, Janina Sučylienė, Petras Valius.

JAV LB Lemonto apylinkės valdybos archyvo nuotr.

Š. m. kovo 19 d. Lemonte, Pasaulio lietuvių centre (PLC), Socialinių reikalų skyriaus patalpose 7.30 po p. įvyko eilinis JAV LB Lemonto apylinkės valdybos susirinkimas,

kuriame buvo aptartas vienas aktualiausių šiomis dienomis keliamų klausimų – rinkimai į Krašto valdybos tarybą.

Posėdyje dalyvavo: apylinkės pirmininkė Violeta Va-

laitytė, Petras Valius, Paulina Liauba, Raimondas Armonas, Roma Langė, Nijolė Danielson, Živilė Gurauskienė.

Susirinkimui prasidėjus su darbotvarke supažindino Le-

monto apylinkės pirmininkė Violeta Valaitytė. Darbotvarkė buvo priimta vieningai. Praėjusio posėdžio protokolą perskaitė Nijolė Danielson. Protokolas buvo priimtas vieningai, be pataisų.

Iždininkei pateikus ataskaitas pagal darbotvarkę sekė LB Lemonto apylinkės valdybos išdininko rinkimai. Kadangi prieš tai buvusi išdininkė Giedrė Balčiūnienė atsisakė eiti išdininkės pareigas, apylinkės pirmininkė Violeta Valaitytė pasiūlė iki apylinkės valdybos metinio susirinkimo šias pareigas eiti Nijolei Danielson.

Lemonto apylinkės pirmininkė Violeta Valaitytė aptarė LB Lemonto apylinkės organizuotus Kovo 11-osios renginius – Lemonto mieste buvo iškelta Trispalvė ir iškilmingai paminėta Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena PLC centre, Banio šeimos salėje, bei aiškiai apibrėžė valdybos narės Alvydos Gudėnienės įsiparei-

gojimus.

Susirinkimo metu buvo pristatyti 5 kandidatai į Krašto valdybos tarybą: Artūras Žilys, Jonas Bružas, Vesta Valuckaitė, Juozas Polikaitis ir Alvyda Gudėnienė. Vėliau buvo pristatyta Živilė Gurauskienė, kaip JAV LB Lemonto apylinkės spaudos atstovė. Žurnalistė, įgijusi Humanitarinių mokslų magistro laipsnį Vytauto Didžiojo universitete, trumpai pristatė savo darbo patirtį Mokslo ir enciklopedijų leidybos centre, Lietuvių kalbos institute, Lietuvos mokslų akademijoje, ir pan.

Aptarus likusius klausimus posėdį užbaigė valdybos pirmininkė Violeta Valaitytė. Kito posėdžio data nebuvo nustatyta.

LB Lemonto apylinkės valdybos sekretorė Roma Langė

Spaudai parengė „Dirvos“ korespondentė Živilė Gurauskienė, el. p. dirva.press@gmail.com

IŠRINKTOS GRAŽIAUSIOS 2020 METŲ KNYGOS

Paašikėjo kasmet Kultūros ministerijos, bendradarbiaujant su Lietuvos dailininkų sąjunga ir Vilniaus dailės akademija, rengiamo Knygos meno konkurso nugalėtojai. Leidiniai buvo vertinti pagal leidybinio-poligrafinio atlikimo, apipavidalinimo kokybės bei knygos meninės visumos kriterijus.

Šiemet konkursui 55 leidėjai pateikė 118 knygų, išleistų 2020 metais. Pagal atnaujintus konkurso nuostatus, leidinius vertino dvi komisijos: ekspertų praktikų grupė, į kurią po vieną savo narį delegavo Lietuvos grafinio dizaino asociacija, Lietuvos spaustuvinių asociacija ir Lietuvos leidėjų asociacija, ir knygos meno ekspertų komisija, į kurią savo narį delegavo Vilniaus dailės akademija, Lietuvos dailininkų sąjunga ir Vilniaus knygrišių gildija. Kitus du narius į komisijas skyrė kultūros ministras.

Pagrindinė metų premija paskirta **Agnei Dautartaitei-Krutulei** už dizainą kaip veiksmingą mokslinio tyrimo raiškos dalį ir slaptą kamerą Natalijos Arlauskaitės knygoje „Nuo žemi taika: žlugusių režimų fotografija dokumentiniame kine“ (išleido Vilniaus universiteto leidykla, spausdino UAB „Standartų spaustuvė“).

Įvertinimai pagal temines grupes:

Grožinė literatūra ir eseistika

premią Deimantei Rybakovienei už tekantį vaizdo ir teksto santykį Guillaume'o Apollinaire'o knygoje „Mirabo tiltas“ (išleido Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, spausdino UAB „Petro ofsetas“);

diplomas Ulai Šimulynai-

tei ir Ignei Grikevičiūtei už piešinio ir poezijos persipynimą, įtraukiančią formą ir turinį knygoje „Psifiktūros / Psyfictures“ (išleido VŠĮ „Kūrybinės idėjos“, spausdino Ki-Lab studio);

diplomas Aurelijai Slapšytei ir Končiui Šatūnui už drąsias formas paieškas Eglės Markevičiūtės, Benedikto Gylio paramos fondo knygoje „Lietuva 2120. Laiko kapsulė: utopijos ir distopijos“ (išleido leidykla LAPAS, spausdino nenurodyta).

Knygos vaikams

premią knygos dailininkėms ir autorėms Monikai Vaicenavičienei ir Agnei Ulytei už plastišką teksto ir vaizdo pulsavimą bei išradimą istorijos faktų ir gatvių vardų susitikimą knygoje „Gatvių susitikimai“ (maketuotojas Zigmantas Butautis; išleido „Aukso žuvis“, spausdino UAB „Petro ofsetas“);

diplomas Ingai Dagilei už iliustracijas kuriamus vidinius miestus Mariaus Marcinkevičiaus knygoje „Akmenėlis“ (išleido MB „Tikra knyga“, spausdino „Jelgavas Tipografija“);

diplomas Agnei Nananai už ypatingą piešinio jautrumą Evelinos Daciūtės knygoje „Paslapčiausia paslaptis“ (išleido „Alma littera“, UAB „Regrafas“).

Mokslinės, dalykinės knygos, vadovėliai

premią Giedriui Paulauskui už estetikos monumentalumą knygoje „Laisvės kariai. Giedrius Paulauskas: partizanų

uniformų atkūrimas“ (maketuotojai Paulius Budrikis, Mykolas Saulytis; išleido VDA Dizaino inovacijų centras, spausdino UAB „Standartų spaustuvė“);

diplomas Gulnarai Galichmetovai už saikingą ir subtilią estetiką perteikiant sunkios

Gintarės Grigėnaitės nuotr.

istorinės atminties perspektyvą Mendelio Balberyszkio knygoje „Vilniaus geto likvidavimas“ (išleido Lenkijos institutas Vilniuje; Lenkijos ambasada Vilniuje, spausdino UAB „Petro ofsetas“);

diplomai Elonai Marijai Ložytei ir Tomui Rasteniui už pavyzdinių istorinio rankraščio publikacijos tradicijų tęsimą knygoje „1695 metų Kražių rankraštis, arba Metinis retorinės meditacijos derlius = Manuscriptum Crosense anni 1695, sive Fructus horni meditationis rhetoricae“ (Kražių kolegijos istorijos ir veiklos paminklai = Monumenta historiam et acta collegii Crosensis spectantia. II t.; rengėjai Živilė Nedzinskaitė, Darius Antanavičius; išleido Lietuvos literatūros ir tautosakos institutas, spausdino UAB „Petro ofsetas“).

Meno leidiniai (monografijos, katalogai, albumai)

premią Gyčiui Skudžinskui už sklandų bendradarbiavimą su autoriumi, pasirinkusiu knygą pagrindine meninio tyri-

mo raiškos medija Žygimanto Augustino knygoje „Žygimantas Augustas“ (išleido Lietuvos dailininkų sąjungos leidykla, spausdino UAB „Petro ofsetas“);

diplomas Laurai Grigaičiūnaitei už puikią vizualią daugialypės medžiagos tvarką knygoje „Formuojant ateitį. Erdvinės Aleksandros Kašubos aplinkos / Shaping the Future. Environments by Aleksandra Kasuba“ (sudarytoja Elona Lubyte; išleido Lietuvos nacionalinis dailės muziejus, spausdino UAB „BALTO print“);

diplomas Jokūbui Jacovskiui už medžiagiškumą ir vizualią kokybę, reprodukcijas priartinančią prie originalų, knygoje „Lietuvos dailininkų piešiniai nuo 1957 metų“ (sudarytoja Erika Grigoravičienė; išleido MO muziejus, spausdino UAB „BALTO print“).

Meninės ir dokumentinės fotografijos leidiniai

premią Ingai Navickai-Drasutei už daugiasluoksnią meninio tyrimo ir raiškos formos įtaigą knygoje „Joan Fontcuberta: Crisis of History“ (sudarytojai Alison Nordström, Cale Gariddo; išleido Kauno fotografijos galerija, spausdino AB „Kopa“);

diplomas Eglei Ruibytei už išraiškos paieškas perteikiant atviros ir drąsios fotografės kūrybą knygoje „Foto Vėros Šleivytes“ (sudarytojai Milda Dainovskytė, Agnė Narušytė; išleido Kupiškio etnografijos muziejus, spausdino UAB „BALTO print“);

diplomai 8ART ir Godai Stanevičiūtei už įtaigų vientisumą knygoje Donatas Stankevičius „At the Bus Stop“ (sudarytojai Antanas Sutkus, Jean-Marc Lacabe; išleido Donatas Stankevičius, spausdino AB „Kopa“).

Bibliofiliniai ir eksperimentiniai leidiniai

premią Gailei Pranckūnaitei, Aušrai Trakšelytei ir Stefanijai Jokštytei už originalumą knygoje „Vilniaus kontekstai“ (išleido ir išspausdino UAB „Petro ofsetas“);

diplomas Agnei Dautartaitei-Krutulei už dinamišką, originalų dizainą leidinyje „Vilniaus dailės akademija. Galerija ARTIFEX“ (autorai Severija Inčirauskaitė-Kriaunevičienė, Justina Gražytė, Jelena Škulienė, Indrė Kupstienė; išleido VŠĮ „Meno projektų studija“, VDA galerija „Artifex“, spausdino UAB „Standartų spaustuvė“);

diplomas Vilmantui Žumbiui už estetišką dizaino ritmiką ir kompoziciją Robino Waarto knygoje „evol / love“ (išleido „Stichting Mei“, spausdino „Robstolk“, „SeanScreen“, „Binderij Patist“).

Lietuvos dailininkų sąjungos premija skirta Gyčiui Skudžinskui už knygą „Eglė Ridikaitė. Tapyba / Painting 1997–2019“ (sudarytoja Rasa Žukienė; išleido „Contour Art Gallery“, spausdino UAB „BALTO print“).

Vilniaus dailės akademijos premija skirta **Rusnei Šimulynai-itei** už knygą „Vilniaus dailės akademijos magistras 2020“ (sudarytojai Vidas Poškus, Rusnė Šimulynaitė, Emilija Statinaitė; išleido Vilniaus dailės akademijos leidykla, spausdino UAB „Petro ofsetas“).

Knygos meno konkursas rengiamas nuo 1996 metų. Premijos ir diplomai nugalėtojams – knygų dailininkams, leidėjams ir spaustuviniams – tradiciškai įteikiami Vilniaus knygų mugėje. Apie šių metų įteikimo renginį bei knygų parodą bus informuojama atskirai.

LR KM

PRANEŠIMAS APIE ŠIAURĖS AMERIKOS XVI LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS NAUJĄ DATĄ

Šventės organizacinis komitetas praneša, kad Šiaurės Amerikos XVI lietuvių tautinių šokių šventė perkeliama į ateinančius metus ir vyks Filadelfijoje 2022m. liepos 3 d. Šventės tinklapiu svetainė bus atnaujinta gavus visą galutinę perkėlimo informaciją.

VIEŠBUČIAI

Informacija apie naujas viešbučių rezervacijas 2022 m. bus paskelbta šių metų spalio mėnesį.

BILIETAI (Šokių šventė)

2020 m. liepos 5 d. šventei įsigyti bilietai galios ir 2022 m. 3d. liepos renginiui. Jų keisti

neriekės. Bilietų pardavimas tęsiamas, juos galima įsigyti arenos bilietų kasose skambinant tel. 1-800-298-4200, arba internetu Šokių šventės koncertas.

Pageidaujantys grąžinti bilietus gali tai padaryti iki 2021m. gruodžio 1d. Atkreipiame dėmesį, kad bilietų pristatymo mokestis (delivery fee) negražinamas. Mokėjusiems grynaisiais teks susisiekti su Liacouras arenos bilietų kasomis tel. 1-800-298-4200 dėl pinigų grąžinimo (bilietus reikia pristatyti bilietų kasoms, tačiau šiuo metu dėl pandemijos kasos dirba tik

telefonu).

BILIETAI (Pokyliai)

Įsigyti Iškilmingos Galos bei Jaunimo/Šeimų banketų bilietai galios ir 2022m. banketams. Naujų bilietų pardavimas laikinai sustabdomas iki š. m. spalio mėnesio.

Įsigytus bilietus grąžinti galima tik pagal pareikalavimą iki š. m. rugsėjo 1 d. Užklašimus dėl banketų bilietų grąžinimo siųskite el.paštu info@sokiusvente2020.org

ŠOKĖJŲ GRUPIŲ REGISTRACIJA

Šokėjų registracijos duomenys perkeliama į 2022 m.

Specifinė informacija apie grupių sudėtį, nuotraukas ir pan. bus paskelbta šokių grupių vadovams.

AUKOS IR REKLAMA

Visos gautos aukos ir įmokos už reklamą bus naudojamos šventės organizavimui

2022-aisiais. Išsami informacija apie galimybes paaukoti skelbiama mūsų interneto svetainėje adresu: sokiusvente2020.org/aukokite.

Šiaurės Amerikos XVI lietuvių tautinių šokių šventės organizacinis komitetas

Šimtas Vytauto Matulionio margintų margučių, 2019.10.25. *Autoriaus nuotr.*

VELYKŲ BURTAI

*Namuos tylu, tiktai ant sienos dusliai plaka
Pavargus seno, apdulkėjusio laikrodžio širdis,
Ore plevena svaigus tirpstančio korio kvapas,
Pažadinta iš saldaus miego, bunda atmintis.*

*Keliasi ji lėtai, mintis ragina nerangią mintį,
Virpa lazdelė žynio rankoj, burtams pašvesta,
Vaizduotė stengias burtų žodžius prisiminti,
Nerimsta, blaškosi paklydus, jų ieškodama...*

*Ant balto, lygaus lukšto liejas gintarinis vaškas,
Pražysta ramunėlės, raitos išmintingieji žalčiai,
Stebias trapios tulpių taurės, brūkšnių seka taškas,
Stingsta painiam rezginy gelsvų pėdų atspindžiai.*

*Spalvų jūroj skendėja šventas gyvybės daigas,
Paženklintas vingriais senovės raštais ypatingais,
Tamsioj gelmėj nugrimzdęs savo kelionę baigia,
Amžių glėby išsaugotas, gajus ir paslaptingas.*

*Ir iškyla iš vėsios varsų versmės nauja būtybė,
Ją glosto, glamonėja, šildo šiurkšti žynio ranka,
Delno lopšy liuliuojama, sapnuoja įstabi esybė,
Dabina jos nekaltą veidą skaisči, gėlėta šypsena.*

*Raibsta temstančios, išsekintos burtininko akys,
Jo rankoj žėru liepsnojančios vaizduotės kūrinys:
Svajose subrendęs aušros ramybėje tikrove tapęs,
Žvaigždėm nusėtas, vaivorykšte kaišytas piešinys.*

*Jis gėris tuo ką jo gyslota, drebanti ranka sukūrė:
Koks jis dailus, tas randonskruotis, toks mažutis!
Ir kaip nesigėrėt? Juk jam geroji laumė grožį būrė,
Juk šis naujagimis – Velykų pranašas – margutis!*

Vytautas Matulionis

2021 METAI PASKELBTI LIETUVOS TOTORIŲ ISTORIJS IR KULTŪROS METAIS

2019 m. spalio 10 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė nutarimą Nr. XIII 2471 „Dėl 2021 metų paskelbimo Lietuvos totorių istorijos ir kultūros metais“. Nutarimas priimtas, siekiant pažymėti, kad:

1. 2021 m. sukanka 700 metų nuo tada, kai didysis kunigaikštis Gediminas pakvietė kaip sąjungininkus (arba pasamdė) totorių karius į pagalbą kovoje prieš kryžiuočius;

2. Totoriai paliko pėdsaką Lietuvos istorijoje, dalyvavo visuose karuose ir sukilimuose, kovodami už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę;

3. Lietuvos totorių bendruomenė reikšmingai prisidėjo prie Lietuvos valstybingumo atkūrimo, istorijos ir kultūros, ši bendruomenė savo gyvenimą susiejo su Lietuva ir yra jos istorijos dalis; ir siekiant paskatinti Lietuvos visuomenę domėtis valstybės praeitimi, jos istorija ir kultūra.

APIE LIETUVOS TOTORIUS

Totoriai Lietuvoje yra unikali etninė grupė, gyvenanti Lietuvos Respublikoje ir laikoma viena seniausių tautinių mažumų. Totoriai Lietuvoje yra tiurkų ir mongolų genčių palikuonys. Jų protėviai imigravo į LDK iš Aukso Ordos, Krymo chanato ir Pavolgio Ordos. Totoriai dabar neturi savo valstybės, tačiau sugebėjo išlaikyti savo etninę kultūrą, tautinę ir religinę tapatybę. Dauguma Lietuvos totorių yra musulmonai sunitai. Jų dvasinis centras-muftiatas buvo atkurtas 1998 m., sugriuvus Sovietų Sąjungai. Šiandien Lietuvos totorių mečetės veikia Nemėžyje, Keturiasdešimt Totorių kaime, Raižiuose ir Kaune. Iki Antrojo pasaulinio karo Lietuvoje buvo šešios mečetės, trys iš jų buvo sunaikintos.

XIV amžiuje Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė apėmė didelę teritoriją, o siena rytuo-

LR URM

se buvo netoli totorių žemių. Tarp dviejų tautų vyko intensyvus bendravimas. Pirmieji totoriai į Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę atėjo kaip sąjungininkai kovose su kryžiuočiais 1319–1320 m.

Lietuvos totoriai yra gerai žinomi dėl savo karinių darinių. Jie dalyvavo LDK pusėje Žalgirio mūšyje prieš Kryžiuočių ordiną 1410 m. liepos 15 d. Iš pradžių šie kariniai daliniai buvo vadinami Vėliavomis, vėliau įsiliejo į LDK priešakinę sargybą (sudarė atskirus totorių pulkus). Per šimtmečius pagrindinė totorių veikla buvo tarnyba karinėje ir diplomatinėje tarnyboje.

Keli šimtai totorių karių su šeimomis XVI-XVII amžiuose atvyko į Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę. Tarp atvykusių buvo nemažai kilmingų totorių. Jie įsikūrė Vilniuje, Trakuose, prie Alytaus.

Už gerą tarnybą totoriai buvo apdovanoti žeme ir dvarais. Jie buvo atleisti nuo mokesčių todėl, kad atliko karo tarnybos prievolę už duotą žemę. Tie, kurie neįėjo karo tarnybos, mokėjo pagalvės mokestį, mokėjo ir kitus mokesčius, kada valstybei prirėkdavo.

Išlaikydami lojalumą šaliai, kuri tapo jų antrąja tėvyne, Lietuvos totoriai dalyvavo visuose Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės karuose be išimčių

1794, 1831 ir 1863 metų sukilimuose. Jie taip pat dalyvavo Lietuvos nepriklausomybės karuose (1918-1920). Pulkininkas Aleksandras (Suleimanas) Chaleckis, aukštasis Lietuvos totorių karininkas, buvo vienas iš atgimusios Lietuvos kariuomenės įkūrėjų. Tarpukariu Lietuvos Respublikoje gyveno

apie tūkstantis totorių.

Laikui bėgant keitėsi Lietuvos totorių profesijos. XX amžiaus pradžioje tarp totorių atsirado gydytojų, mokslininkų, menininkų ir laisvųjų profesijų atstovų. Kai kurie iš jų tapo plačiai žinomi pasaulyje. Lietuvoje jie turėjo dvi parapijas su centrais Kaune ir Raižiuose. 1930 m., Minint Žalgirio mūšio 520-ąsias metines, laikinojoje Lietuvos sostinėje Kaune atidaryta nauja mūrinė mečetė. Reikšmingą paramą jo statybai skyrė tuometinė Lietuvos Vyriausybė.

Šiuo metu Lietuvos Respublikoje gyvena apie 2500 totorių. Šiandien dauguma Lietuvos totorių telkiasi Alytaus, Kauno ir Vilniaus apskrityse. Jų įtaką valstybės gyvenimui liudija Totorių gatvė Vilniaus centre ir buvęs Lukiškių priemiestis Vilniuje.

Lietuvos totoriai išlaikė kulinarinę tradiciją. Garsiausias jų patiekalas Lietuvoje ir užsienyje - sluoksniuotas pyragas su aguonų įdaru „Šimtalapis“. Taip pat plačiai žinomi lietuviški totorių koldūnai su avienu ir jautiena, moliūgų pyragas su mėsa (anksčiau tradiciškai vartota žąsis), apeiginiai apvalūs paplotėliai - jama, saldumynų chalva.

Pagal Ado Jakubausko medžiagą parengė Bertas Venckaitis, LR URM

KOVOJANTI PARTIZANŲ LIETUVA PAŠTO ŽENKLUOSE

Lietuvos paštas vasario 2020 m. vasario 7 dieną išleido pašto ženklų bloką „Partizanų Lietuva“. Bloke – du pašto ženklai, 0,81 ir 0,84 euro vertės. Ženkilai skirti korespondencijai į užsienį apmokėti, tačiau gali būti naudojami ir Lietuvoje: didesnio svorio laišku apmokėti arba, su papildomu ženklu, registruotai korespondencijai. Bloko autorė – dailininkė Aušrelė Ratkevičienė, tiražas – 6500 vienetų.

Pašto ženkluose pateikti keturi partizanų vadų, pasirašiusių Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Deklaraciją, portretai. Viename ženkle – Lietuvos karininkas, rezistentas, partizanų vadas, dimisijos generolas Jonas Žemaitis-Vytautas ir Lietuvos pedagogas,

nelabai informatyvus. O štai antspaudas (naudojamas tik tą dieną, kai išleistas naujas pašto ženklas) - informatyvus, jame pavaizduotas Lietuvos Laisvės kovų partizanų apygardų žemėlapis. Aiškiai matome visas 10 apygardų, juodu kvadratu pažymėta Minaičių bunkerio tarp Radviliškio ir Baisogalos vieta.

Apgailestaujant tenka pasakyti, kad tokia svarbi ir aktuali tema, kaip kova už laisvę, labai sunkiai randa vietą Lietuvos pašto leidiniuose. 2009 metais buvo išleistas pašto ženklas su Jono Žemaičio-Vytauto portretu „Žymių Lietuvos žmonių“ serijoje. Tais pačiais metais išleistame bloke, skirtame Lietuvos 1000-mečiui, vienas ženklas skirtas „Lietuvos lais-

Lietuvos pašto ženklų blokas „Partizanų Lietuva“.

Autoriaus nuotraukos

ris ir „Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos Deklaracija“ (dabar jau toks tekstas). Ir tai

lenkais, o kaip tai atsispindi pašto leidiniuose? Kolekcininkams, istorinės atminties puoselėtojams aktualūs šie klausimai.

Lietuvos paštas 2021 metų vasario 12 dieną išleido pašto ženklų bloką „Partizanų Lietuva“. Bloke – du pašto ženklai. 0,81 € vertės ženklas skirtas apmokėti pirmenybinei korespondencijai (atvirukui ar laišku iki 20 gr. svorio) į Europos Sąjungos valstybės šalį. 0,84 € vertės ženklas skirtas tokiai pačiai korespondencijai į bet kurią kitą šalį. Galima ant voko klijuoti ir visą bloką sunkesnei ar registruotai korespondencijai apmokėti.

Pašto ženkluose – keturi partizanų vadų, pasirašiusių Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos Deklaraciją, portretai. Viename ženkle Kęstučio apygardos štabo or-

nis- Užpalis. Tai dar keturi vadai, pasirašę Deklaraciją. (Kitiems keturiems vadams skirtas blokas buvo išleistas pernai, apie tai informacija „Tremtinio“ 2020 02 14 d. Nr. 6.). Dabar filatelistų kolekcijose visų aštuonių žymių partizanų portretai. Po truputį pildosi kolekcijos apie Lietuvos kovą už laisvę, kad ir labai lėtai...

Kartu išleistas ir specialus vokas, Vilniaus 61-ame pašte išleidimo dieną buvo naudojamas specialus „Pirmos dienos“ antspaudas. Antspaude pavaizduotas bidonas, sandarus indas, kuriame paslėpti partizanų dokumentai galėjo saugiai sulaukti Lietuvos nepriklausomybės atgavimo. Gaila tik, kad juodas antspaudas ant tamsaus voko piešinio sunkiai įžiūrimas. Vokas gal ir gražus: laukas, žvyrkelis, toliau miškas. Tik surasti vietą

Lietuvos pašto ženklų blokas „Partizanų Lietuva“.

partizanas Jonas Šibaila-Merainis.

Kitame ženkle – partizanas Vytautas Gužas-Kardas ir Lietuvos partizanų pulkininkas Aleksandras Grybinas-Faustas. 1949 metų vasarį Minaičių bunkeryje įvyko išskirtinis įvykis – Lietuvos partizanų vadų suvažiavimas. Oficialiai posėdžiuose dalyvavo ir deklaraciją pasirašę aštuoni asmenys. Kiti keturi partizanai – Petras Bartkus-Žadgaila, Adolfas Ramanauskas-Vanagas, Leonardas Liesys-Naktis – pavaizduoti 2021 metų bloke.

Ta pačia proga Lietuvos paštas išleido voką ir Vilniaus centriname pašte naudojo specialų „Pirmos dienos“ antspaudą. Vokas gražus, ant jo pavaizduotas miškas, bet

vės kovos sąjūdžio Tarybos deklaracijai” (taip parašyta ant pašto ženklo). 2019 metais išleistas pirmasis blokas iš dabartinės bloką serijos „Partizanų Lietuva“. Jame pavaizduotas partizanų bunke-

Vilniaus 61-ame pašte išleidimo dieną buvo naudojamas specialus „Pirmos dienos“ antspaudas.

kol kas viskas. 2018 metus LR Seimas buvo paskelbęs

Lietuvos pašto ženklų blokas „Partizanų Lietuva“.

Adolfo Ramanausko-Vanago metais, numatė plačią renginių programą. Tačiau išleisti jo šimtmečiui skirtą pašto ženklą prie Susisiekimo ministerijos veikianti Pašto mokes ženklų leidybos komisija prašymo nepateikė, nors tais metais buvo išleista nemažai kitų ženklų.

Dar paprasčiau su Lietuvos kovomis dėl nepriklausomybės. Lietuva kovojo su bermontininkais, su rusais,

organizacinio skyriaus viršininkas Petras Bartkus-Žadgaila ir Pietų Lietuvos partizanų srities vadas, nuo 1951 m. Lietuvos vyriausiasis partizanų vadas Adolfas Ramanauskas-Vanagas. Kitame ženkle – Prisikėlimo apygardos štabo viršininkas Bronius Liesys-Naktis ir Prisikėlimo apygardos vadas, laikraščio „Prisikėlimo ugnis“ redakcinės kolegijos narys Leonardas Vilhelmas Grigo-

adresui šalia bloko sunkoka, ant tamsaus piešinio negi rašysi...

Bloko, voko ir antspaudo autorė dailininkė Aušrelė Ratkevičienė. Blokas išleistas 6500 vnt. tiražu. Jį spausdino „Baltijas Banknote SIA“ Latvijoje. Vokas spausdintas Lietuvoje.

Ričardas Vainora, kolekcininkas filatelistas, XXVII knygos mėgėjų draugijos narys

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA
LAIŠKAMOKĖ JŪV SIENIŠKAS
LIETUVOS PAŠTO ŽENKLŲ KOLEKCIJŲ

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU | UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

ATSIŪSTA PAMINĖTI

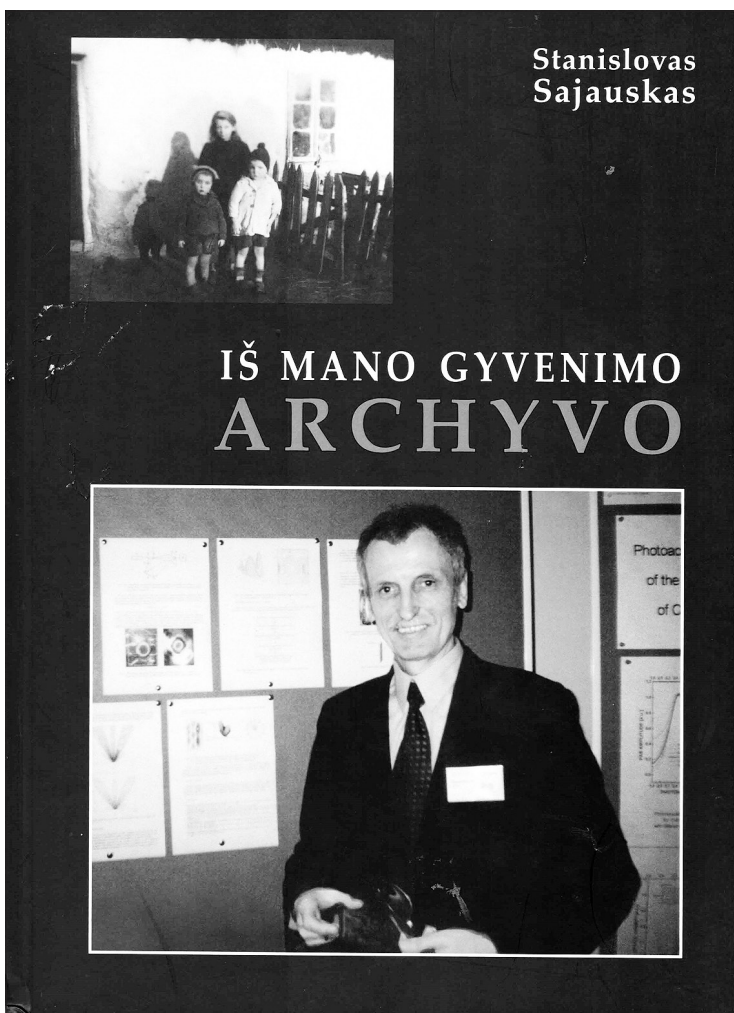
IŠ STANISLOVO SAJAUSKO GYVENIMO ARCHYVO

Garbingą gyvenimo sukaktį pasitikęs prof. habil. dr. Stanislovas Sajauskas padovanojo solidžią knygą „Iš mano gyvenimo archyvo“. Kaip pratarėme autorius rašo, „pratinamas nuo praeityje pavogtos vaikystės“, darbštus, prioritetą teikęs mokslui, sukaupę neįkainojamą medžiagą sudėjo į etnografines knygas, fotografijų albumus. Taip vaizdžiai ketindamas parodyti „kam gyvenau, kokį gyvenimo tikslą norėjau pasiekti, ar pasiekiau“.

Naujajame leidinyje autorius pateikia aprašomus gyvenimo epizodus, pagrįsdamas originaliais, nenuginčijamais antspauduotais dokumentais. S. Sajauskas knygoje sudėjo mokslinių publikacijų (lietuvių, rusų, anglų, ukrainiečių, italų kalbomis) pagal chronologiją aprašus su iliustracijomis. Dalijasi savo, šeimos, giminių ir pažįstamų žmonių istorija.

Nemažai vietos skirta parengtų ir eksponuotų parodų aprašams, ryšiams su įvairiomis organizacijomis. Dirbdamas KTU, pateikė daug mokslinių straipsnių, išradimų.

Kaip teigia autorius, „atskirais laikotarpiais dirbdamas

mas Nacionaliniame M.K. Čiurlionio muziejuje, bendradarbiaudamas su Lietuvos banku taikant numizmatikos mokslinius metodus monetų projektavime, eidamas visuomenines Kauno miesto savivaldybės tarybos Pavedinimų sumanymo ir atminimo įamžinimo komisijos

pirmininko pareigas, šį tą nuveikiau“.

Bendradarbiaudamas su Istorine Kauno prezidentūra, Punsko „Aušros“ leidykla, Kanados lietuviško laikraščio „Tėviškės Žiburiai“, rezistencinio paveldo leidykla „Atmintis“ (įkūrėjas – kultūrologas Domas Aks-

tinis), pateikė daug straipsnių, skirtų Lietuvos istorijai ir kultūrai.

Atskiras skyrius knygoje skirtas prisiminimams apie veiklą Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungoje. Tapęs LPKTS Kauno filialo (skyriaus) pirmininkės Valerijos Paprockienės pavaduotoju, daug laiko ir pastangų skyrė Lietuvos kančių memorialo statybai Petrašiūnų kapinėse. 1998 metais pelnė I laipsnio LPKTS garbės ženklą „Už nuopelnus Lietuvai“. Primena ir partizanės Antosios Kurtinytės-Liepos istoriją, kuri kalėjo Mordovijos ir Kemerovo sričių lageriuose, vėliau ištremta į Taišetą. S. Sajauskas prisidėjo prie šios bebaimės laisvės kovotojos nuopelnų įprasminimo. 1998 metais Antosia Kurtinaitėi Meckelienei-Liepai pripažintas kario savanorio statusas, suteiktas dimisijos kapitonės laipsnis. 2000 metais ji apdovanota Kario savanorio medaliu. 2017 metais vasario 16 d. partizanė Antosia Meckelienė-Liepa prezidentės Dalios Grybauskaitės dekretu apdovanota Vyčio Kryžiaus ordino Karininko kryžiumi. Nenutrūko S.Sajauskas ryšiai su LPKTS iki šiol: kasmet iš kolekcinių rinkinių rengia parodas, dalyvauja knygų sutiktuvėse.

„DIRVAI“ AUKOJO:

L. S. T. Korp! Neo-Lithuania, Los Angeles skyr., CA 100
V. Urbaitis, Mayfield Hts., OH.....25

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

Knygoje S.Sajauskas pateikia darbų bibliografiją, kurioje išskirti svarbiausi moksliniai darbai, 4 monografijos, svarbesnių spausdintų darbų įvairiose srityse sąrašas. Iki 2021 metų išleistas 26 knygos. Minint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 30-metį, S.Sajauskas padovanojo puikią knygą „Atgimtančios Lietuvos heraldika“.

Ši - „Iš mano gyvenimo archyvo“ - dar viena dovana mūsų skaitytojams, įdomi ir svarbi muziejininkams, Suvalkijos kraštui, šeimai, kolegoms ir draugams. Kaip ir visos prof. habil. dr. S.Sajauskas knygos kruopščiai parengtos, aukštos poligrafinės ir meninės kokybės.

Sveikiname jubiliejaus progą ir palydėkime knygą pas skaitytojus.

Parengė *Dalia Poškienė*

LAIŠKAS

DĖL VALSTYBINIŲ VĒLIAVŲ IŠKĒLIMO

„Dirvos“ 2021 m. kovo 16 d. numerio 7 psl. prie straipsnio „Kovo 11-ąją Lemonte plevėsavo trispalvė“ pamačiusi tos vėliavos nuotrauką,

nustebau ir nusiminiau. Priešingai tarptautinėms tautinių vėliavų iškabinimo taisyklėms, kurios nurodo, kad vienos nepriklausomos

valstybės vėliava neturėtų būti iškabinta viršum kitos valstybės vėliavos, mūsų trispalvė plevėsavo žemiau JAV ant to paties stiebo. Tai yra nepagarba Lietuvos vėliavai ir požymis, kad vėliavų iškėlusieji minėjimo rengėjai (JAV LB Lemonto valdyba ir Pasaulio lietuvių centras) nėra susipažinę su JAV ir Europoje pripažintomis vėliavų iškabinimo taisyklėmis, būtent, kad kai iškeltos dviejų ar daugiau valstybių vėliavos, jos turėtų būti ant atskirų, maždaug vieno aukščio stiebų.

Prašu šią mano pastabą išspausdinti „Dirvoje“, kad ateityje Lemonte, IL ir kitur būtų išvengta panašių klaidų.

Vida Bučmienė, Cleveland, OH

Redakcijos pastaba:

Ilgametė „Dirvos“ laikraščio prenumeratore ir skaitytoja V. Bučmienė atsiprašė už ranka rašytą laišką, nes dėl sveikatos problemų su kompiuteriu negalinti surinkti teksto. Kartu ji pridėjo nuotrauką su pavyzdžiu ir iškarpa straipsnio „Honoring a national flag“ anglų kalba iš leidinio „The World Book Encyclopedia“ 1987 m. leidimo.

Nuoširdus ačiū už pastabą.

Prie gyvenamo namo tinkamai iškabintų vėliavų pavyzdys. *Vida Bučmienės nuotr.*

A.† A. Fil. Rimvydas Eugenijus Mulokas 1942.1.28 – 2021.3.14

Mūsų geras, ilgametis draugas RIMVYDAS E. MULOKAS mirė 2021 m. kovo 14 d. Ventura, Kalifornija (Ventura, CA). Architektas, Los Andželo (Los Angeles) lietuvių veikėjas ir L.S.T Korp! Neo-Lithuania narys.

Stasys Petravičius

PAGRINDINĖJE ŠIAULIŲ AIKŠTĖJE BUS STATOMAS OBELISKAS TAUTOS LAISVEI

Centrinėje Šiaulių miesto aikštėje bus statomas paminklas „Tautos laisvė“ – 25 metrų aukščio keturkampis betoninis obeliskas su iškaltais stilizuotais Gedimino stulpais.

Šis „Arch Box“ architektų iš Klaipėdos projektas „Aušra“ pirmadienį paskelbtas konkurso nugalėtoju, pranešė miesto savivaldybė.

Anot jos, paminklo idėjos ir projekto paieškos užtruko trejus metus, prirėkė dviejų konkursų, kol pagaliau rastas sprendimas ir išrinktas projektas.

Pranešime teigiama, kad paminklas simbolizuos tautos vertybes ir jų ilgaamžiškumą bei derės kuriamame Prisikėlimo aikštės ansamblyje.

Pirminiaus duomenimis, obeliskui pastatyti reikės apie 160 tūkst. eurų.

Paminklas Tautos laisvei bus pastatytas neseniai rekonstruotoje Prisikėlimo aikštėje. Dalis jos skirta aktyviai veiklai, didžiuliams renginiams, šventėms, o obeliskas stovės reprezentacinėje aikštės dalyje, skirtoje istorinei atminčiai, susikaupimui.

LRT

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

KAIP VYKS ATRANKA Į PASAULIO FUTBOLŲ ČEMPIONATĄ IR KAS LAUKIA LIETUVOS RINKTINĖS?

Nors pasaulio futbolo čempionato atrankos kovos jau prasidėjo, tačiau Lietuvos nacionalinė komanda savo svajonės link pajudėjo kovo 28 d.

Valdo Urbono kariauna varžosi pasaulio čempionato atrankos C grupėje kartu Italija, Bulgarija, Šiaurės Airija ir Šveicarija. Būtent su šveicariais kovo 28 d. išvykoje susikovė lietuviai.

Dėl organizacinių sunkumų vėlavusiose rungtynėse Lietuvos futbolo rinktinė patyrė apmaudų pralaimėjimą ir Šveicarijos futbolininkams nusileido rezultatu 1:0.

Rungtynės Šveicarijoje prasidėjo ištisa kuriozų virtinė. Iš pradžių buvo nustatyta, kad vartų aukštis neatitinka reikalavimų, jie buvo pakeisti. Po 15 minučių vėlavimo į aikštę žengė abi rinktinės, o grojant Lietuvos himnui vėl atsirado techniniai nesklandumai – garso takelis trūkčiojo. Vėliau vėl buvo rasta problema dėl vartų – teko klijuoti suplyšusį vartų tinklą.

Visa ši keistenybių virtinė persikėlė ir į aikštėlę – po nesėkmingo Martyno Dapkiaus perdavimo šveicarai perėmė kamuolį ir įvartį jau 2-ąją minutę pelnė Xherdanas Shaqiri.

Šveicarijos futbolininkai

rungtynėse kamuolį kontroliavo 65 proc. laiko ir aplenkė Lietuvos futbolininkus pagrindinėse statistinėse eilutėse: smūgiai link vartų 22:6, smūgiai į vartų plotą 9:2, kartiniai smūgiai 14:3.

Lietuviai pasaulio čempionato atrankoje patyrė pirmąjį pralaimėjimą, o Šveicarijos futbolininkams tai buvo jau antroji pergalė.

Pasaulio futbolo čempionatas Katare įvyks 2022 metų lapkričio 21 – gruodžio 18 dienomis. Į tokias neįprastas datas turnyras buvo perstumtas dėl didelių karščių Katare vasaros metu. Tad tai bus pirmas kartas istorijoje, kuomet planetos futbolo pirmenybės bus rengiamos ne gegužės, birželio ar liepos mėnesiais.

Pasaulio čempionate iš viso varžysis 32 nacionalinės rinktinės ir kol kas vieninteliai šeimininkai turi kelialapį savo kišenėje.

Lietuva, kaip ir kitos Europos šalys, bilietus dalinsis UEFA atrankos zonoje. Iš viso Europai yra skirta 13 vietų pasaulio čempionate.

Europoje atranka prasidėjo kovo 24 dieną ir tęsis iki kitų metų kovo 29 dienos. Tiesa, grupių etapo mūšiai baigsis šių metų lapkritį.

55 UEFA narės buvo suskirstytos į 10 grupių. Tiesioginius kelialapius pelnys tik

Lietuvos futbolo rinktinė.

D. Umbraso/LRT nuotr.

grupių nugalėtojai.

Antrąsias vietas grupėje užėmusios rinktinės pateks į kitą etapą, o prie jų prisijungs dvi aukščiausios pagal reitingą stovinčios 2020-2021 metų sezono UEFA Tautų lygos divizionų nugalėtojos, tačiau pasaulio čempionato atrankos grupėse tarp pirmų dviejų vietų nepatekusios rinktinės.

Lietuva UEFA Tautų lygoje C divizione pirmosios vietos neužėmė, tad į šį sąrašą nepatenka.

Tad antrajame UEFA zonos atrankos etape 12 rinktinių susigrūs dėl 3 likusių kelialapių. Visos jos bus suskirstytos į tris grupes po 2 poras. Bus žaidžiami pusfinaliai ir finalas, o nugalėtojai iškovos teisę žaisti Katare.

iš eilės prieš vokiečių.

Už patekimą į antrąjį etapą R. Berankis gavo 25 ATP reitingo taškus ir 16 tūkstančių JAV dol. čekį.

Bendrą Majamio turnyro prizinį fondą sudaro daugiau nei 7 milijonai JAV dol. **LRT**

Lietuvos rinktinėi, norint patekti į pagrindinį turnyrą, savo grupėje teks užimti pirmąją arba antrąją vietą. C grupėje jau buvo sužaistos dvi rungtynės. Šveicarija išvykoje 3:1 nugalėjo Bulgariją, o italai 2:0 namuose pranoko Šiaurės Airiją.

V. Urbonas prieš prasidedant atrankos kovoms atskleidė rinktinėi keliamus tikslus.

„Pradedame naują etapą pasaulio čempionato atrankos

rungtynėmis. Pajėgi grupė, laukia pajėgus varžovai, bet dabartinėje situacijoje mums lengvų ir negali būti.

Nesame favoritai, bet stengsimės kiekvienose rungtynėse kovoti dėl taškų, stengsimės lengvai nedalinti jų ir norėtusi palipti nors laipteliu aukščiau turnyrinėje lentelėje. Iškeltas tikslas – užimti bent 4 vietą penkių komandų lentelėje”, – teigė Lietuvos futbolo rinktinės treneris V. Urbonas. **LRT**

RIČARDO BERANKIO ŽYGIS TENISO TURNYRE MAJAMYJE

Geriausias Lietuvos tenisininkas Ričardas Berankis (ATP-89) baigė savo pasirodymą ATP turnyro Majamyje vienetų varžybose.

30-metis lietuvis antrajame

etape 3:6, 4:6 nusileido bendraamžiui iš Vokietijos Janui-Lennardui Struffui (ATP-42).

Dvikova truko 1 valandą 39 minutes. R. Berankiui tai buvo penktasis pralaimėjimas

TOK IŠ ESMĖS APRIBOJO SVEČIŲ PATEKIMĄ Į TOKIJO OLIMPINES ŽAIDYNES

Tarptautinis olimpinis komitetas (TOK) nusprendė į Tokijo olimpines žaidynes įsileisti tik tuos asmenis, kurie žaidynėse užima būtinas ar pagrindines pareigas, taip esmingai sumažinant akredituotų asmenų skaičių žaidynėse.

TOK svetainėje skelbiama, kad TOK Vykdomasis komitetas priėmė sprendimą atšaukti ar sumažinti „TOK Svečių programą”, pakvietimus olimpinio sporto legendoms ir daugeliui kitų programų. Taip pat akreditacijos nebus suteikiamos „bet kokiam lydinčiam svečiui bet kokioje kategorijoje”.

TOK nariai žaidynėse dalyvauti galės, nes jie, kaip pagrindinės sprendimų priėmi-

mo organizacijos atstovai, atitinka „būtinų ar pagrindinių” vaidmenų kriterijų.

Kovo 20 dieną Tokijo olimpinė žaidynių organizatoriai oficialiai paskelbė, kad liepos mėnesį prasidėsiančiame renginyje negalės lankytis užsienio žiūrovai, o dabar tampa aišku, kad žaidynėse iš esmės beveik nebus ir savanorių ne iš Japonijos.

„Japan Times” skelbia, kad savanoriauti žaidynėse bus pakviesta tik apie 500 asmenų iš užsienio, turintys tam tikrų įgūdžių, kurių neturės vietos savanoriai.

Tai visų pirma yra tam tikrų specifinių užsienio kalbų mokėjimas.

Iš viso Tokijo žaidynėms

buvo pakviesta į pagalbą apie 80 tūkst. savanorių, o „Japan Times” teigimu tik maždaug 500 jų bus užsieniečiai. Pasak informacijos, tiek 500 bus atrinkti iš maždaug 2000 kandidatų.

Tokijo žaidynių organizatoriai patvirtino informaciją, kad į šalį žaidynių metu nebus įleidžiami užsieniečiai ne sportininkai, anksčiau jau skelbta apie kitus apribojimus.

Tarp jų yra žaidynėse atletų praleidžiamo laiko ribojimas, specialios saugos ir higienos taisyklės ir t.t.

Olimpinės žaidynėse Tokijuje vyks liepos 23 – rugpjūčio 8 dienomis, paralimpinės – rugpjūčio 24 – rugsėjo 5 dienomis. **LRT**

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

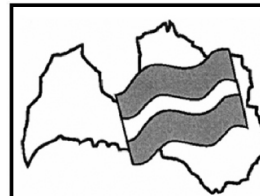
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuootojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095

Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM
Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

